

Årsberättelse 2016

Tekniska nämnden

För beslut i Tekniska nämnden, den 16 februari 2017, § 22

Innehåll

1. Förslag till beslut	3
2. Förvaltningschefens bedömning och analys	4
2.1 Förvaltningschefens analys av verksamhetens resultat	4
2.2 Viktiga händelser	6
2.3 Framåtblick	6
3. Självskattning av nämndens bidrag och resultat	8
4. Utveckla - Nämndens bidrag till utveckling inom kommunens strategiska områden	9
4.1 Hållbar tillväxt	9
4.2 Människors egenmakt.....	12
4.3 Barn och ungas behov	13
4.4 Trygg välfärd.....	13
5. Säkra och hushålla - Nämndens resultat och effekter (god ekonomisk hushållning)	15
5.1 God ekonomisk hushållning	15
5.2 Status för och effekter av nämndens verksamhet (processer)	17
5.3 Målgruppernas uppfattning om tjänsterna.....	48
5.4 Ekonomi, resurser och effektivitet	52
5.5 Medarbetare som resurs för verksamheten	64
5.6 Bidrag till kommunens fokusområden, medborgar-dialog, brukarmedverkan och sociala investeringar	69
6 Fem år i sammandrag	71
Bilagor	73
Bilaga 1 Driftnämndens uppdrag och organisation	73
Bilaga 2 Resultat- och balansräkningar för Avfalls- och VA-verksamheterna 2016	74
Bilaga 3 Investeringstabeller	74
Bilaga 4 Genderbudget - återvinningscentralerna	74

1. Förslag till beslut

Tekniska nämnden har under 2016 fullföljt sitt uppdrag utifrån av Kommunledning beslutad Övergripande strategier och budget 2016 med plan för 2016-2018. Nämnden har bidragit till måluppfyllelse inom samtliga strategiområden och uppfyllt målen för god ekonomisk hushållning. Nämndens verksamhetsuppdrag enligt reglemente bedöms ha god måluppfyllelse utifrån fastställda mål och indikatorer.

Den skattefinansierade verksamheten gör ett sammanlagt underskott på 1,7 mnkr i förhållande till driftbudget. Kostnaderna för vinterväghållning blev 4,9 mnkr högre än budgeterat medan övriga park- och gatuverksamheten slutade på ett litet underskott på 18 tkr. Ledning och Stab gör ett överskott tillsammans på 0,8 mnkr. Vi gör ett överskott på planeringsreserven med knappt 0,2 mnkr och ett överskott på Fordon med 2,3 mnkr.

Avfallsverksamheten gör ett överskott på 1,8 mnkr. För Vatten och avlopps del blev utfallet ett underskott på 7,5 mnkr och dessa fördes i samband med bokslutet över och minskade skulden till abonnenter i balansräkningen.

Fordonsgas, vars resultat brukar regleras i samband med bokslut, gör ett underskott med 0,5 mnkr.

Den skattefinansierade verksamheten gör ett överskott i förhållande till investeringsbudgeten med totalt 60 mnkr där den största avvikelsen beror på försenade/uppskjutna investeringar inom park- och gatuverksamheten.

Avfall gör ett överskott i förhållande till investeringsbudgeten med 3,6 mnkr medan Vatten och avloppsverksamheten gör ett överskott i förhållande till investeringsbudget med 32 mnkr. Verksamheten har trots stora ansträngningar haft vakanta tjänster för planering och projektering och därför har projekt blivit försenade/uppskjutna.

Tekniska förvaltningens förslag till Tekniska nämnden

1. Tekniska nämnden fastställer årsberättelsen inklusive balansräkningar för Vatten och avlopp samt Avfall för 2016.
2. Årsberättelsen överlämnas till programnämnd Samhällsbyggnad/Kommunstyrelsen för vidare hantering.
3. Tekniska nämnden önskar föra över 279 tkr till 2017 vilket motsvarar 20 % av det justerade resultatet på 1 396 tkr. Det justerade resultatet exkluderar underskottet för vinterväghållning och överskottet för fordonsverksamheten och inkluderar kompensation för kapitalkostnader.
4. Tekniska nämnden önskar föra över 59 299 tkr i investeringsanslag för park- och gatuinvesteringar och 6 047 tkr för inköp av fordon och inventarier.
5. Tekniska nämnden önskar föra över 3 416 tkr i investeringsanslag för Avfallsverksamheten och 75 562 tkr för Vatten och avloppsverksamheten.
6. Tekniska nämnden begär att underskottet på Fordonsgas på 475 tkr täcks i samband med bokslut.

2. Förvaltningschefens bedömning och analys

2.1 Förvaltningschefens analys av verksamhetens resultat

Tekniska nämndens verksamhetsuppdrag enligt reglementet bedöms ha god måluppfyllelse utifrån fastställda mål och indikatorer. Inom utvecklingsuppdraget pågår aktiviteter enligt plan och nämnden bidrar till kommunens utveckling inom de strategiska områdena. Nämndes mål för god ekonomisk hushållning nås för innevarande år.

Attraktiv arbetsgivare - rekrytering av medarbetare. Medarbetarenkätens resultat för Hållbart medarbetarengagemang (HME) har ökat från 73 till 76. Ett gemensamt förvaltningsövergripande utvecklingsarbete har identifierats kring idéer, uppskattning och motivation och arbetet kommer att fortsätta under 2017. Rekrytering av vissa ingenjörsgupper är en stor utmaning för förvaltningen. Svårigheten att rekrytera påverkar förvaltningens möjlighet att genomföra investeringsplanen som planerat.

Hög kundnöjdhet. För att utveckla förvaltningens kundfokus pågår ett arbete med att införa årliga kundenkäter för att få en årlig jämförelse. Under 2016 genomfördes enkäten ”Kritik på teknik” av Sveriges kommuner och landsting (enkäten genomförs vart tredje år). Jämfört med år 2013 har förvaltningen lyft sig inom flera områden men har också identifierat några utvecklingsområden. Med medborgarna i fokus pågår till exempel ett projekt för att förbättra kommunikationen vid trafikavstängningar och grävarbeten. Kundnöjdheten ökar på flera områden trots det ökade trycket på förvaltningens verksamhet i och med den växande staden. Inom Park och gata har exempelvis kundnöjdheten ökat markant vad gäller både snöröjning och halkbekämpning, både på vägar och gång- och cykelvägar. Kundmätningen ”Kritik på Teknik” visar exempelvis att Örebro kommun ligger i topp i jämförelse med andra kommuner på hur många som använder cykeln både på sommar som vinter. Nöjdheten ligger även högt inom Avfall samt Vatten och avlopp. Fordons interna kundmätning visar på en fortsatt hög kundnöjdhet.

Förbättrad information och tillgänglighet vid trafikavstängningar.

Informationen kring avstängningar i samband med olika grävningar, evenemang etc. i staden kommer att förbättras genom bland annat tydligare information på hemsidan. Det kommer att införas en karta över pågående och planerade grävarbetet. För att ytterligare förbättra samordningen så tillsätts en ny funktion för att samordna och informera örebroarna, vilket ger en ökad transparens till medborgarna. Samordnaren håller ihop en kommunintern gräv-/och avstängningsgrupp. Vi skall också förstärka resurserna för handlägga trafikavstängningsplaner för en snabbare service.

Fortsatt arbete för en hållbar utveckling.

- Tekniska förvaltningen står för en stor andel av kommunens energiförbrukning och verksamheterna arbetar med åtgärder utifrån en gemensam handlingsplan, vilket bidrar till kommunens klimatmål. Åtgärderna ser ut att ge effekt men det uppstår en målkonflikt då en växande stad kräver högre energiförbrukning. För att kompensera den ökade energiförbrukningen så planeras det exempelvis för solceller på flertalet av förvaltningens anläggningar.
- Reningsverket tilldelades Örebro kommuns kvalitetspris år 2015 för sitt föredömliga arbete med uppströmsarbete för att öka kvaliteten på både utgående vatten och slam. Utsläppsvärdena av fosfor från reningsverket till Hjälmaran minskar men förseningen av kväveprojektet som belastar reningsprocessen hårt gör att vi inte når årets delmål.
- Avfallsverksamhetens mål ”Mer rätt än fel” för att minska mängden restavfall är på god väg att uppfyllas vad gäller villor. Mycket tack vare införandet av optisk sortering, så kallad färgsortering. Däremot är det svårt att vända trenden i flerbostadshus. Avfallsverksamheten arbetar med olika åtgärder för detta, bland annat genom ett samarbetsprojekt tillsammans med ÖBO.
- Avfallsverksamheten har under året testat en ny åtgärd för att öka utsorteringsgraden av restavfallet, så kallad mekanisk sortering (så kallad MRF). Testet har genomförts med gott resultat.
- Under juni månad infördes HVO100 som drivmedel i Tekniska förvaltningens tankstation på Aspholmen. Fler och fler fordon har förts över till drift. HVO100 är ett relativt nytt hundra procent förnyelsebart dieseldrivmedel, högintressant bland annat för sin goda miljö- och klimatprestanda.

Lokalfrågan i fokus. Lokaler har varit en viktig fråga för Tekniska förvaltningen under 2016 och kommer att förbli så under kommande år. Vattenläckan i Stadsbyggnadshus 1 i augusti månad medförde att all personal inom förvaltningen som är stationerade i stadsbyggnadshuset evakuerades till andra tillfälliga arbetsplatser runt om i stan. Evakueringen bidrog därför till en förändring i det interna samarbetet, men även nya erfarenheter inför övergången till ett aktivitetsbaserat arbetssätt. Första veckan i januari var all personal återflyttad till stadsbyggnadshuset. Planeringen pågår för fullt inför det nya kontorshuset, Citypassagen, dit all personal inom programområde samhällsbyggnad som är stationerad i Stadsbyggnadshus 1, ska flytta till år 2019. För att förbereda flytten samt förändringen i dagens arbetssätt till ett aktivitetsbaserat, så har ett arbete kring detta påbörjats inom förvaltningen. Tidplanen för nya lokaler på Aspholmen har förskjutits något. Det är mycket angeläget att få till ett beslut i ärendet under 2017 för berörda verksamheter, framförallt ur arbetsmiljösynpunkt.

Allvarlig situation för stadens vattenförsörjning. Under hösten uppmärksammades att de tre sjöar som förser Svartån med vatten; Ölen, Storbjörken och Toften, hade ovanligt låga vattennivåer, vilket berodde på en varm och torr sommar. Vatten och avlopp inventerade sjöarnas tillgängliga vattenvolymer med hjälp av en konsult och beräkningar visade att vattenförsörjningen är säkrad fram till april månad. Bedömningen blev att läget var allvarligt men inte i kris. För att hålla kvar så mycket vatten som möjligt i sjöarnas magasin inför vintern så beslutades det med stöd från Tekniska nämnden att

minska avvattningen till Svartån. Detta innebär att det lägsta tillåtna flödet i vattendomen behövde understigas.

2.2 Viktiga händelser

- Under juni månad **infördes HVO100 som drivmedel** i Tekniska förvaltningens tankstation på Aspholmen.
- Tävlningen om gestaltningen av **ny vattenreservoar** avgjordes under hösten och bidraget med arbetsnamnet ”Lyran” utsågs av juryn till vinnare. Byggstart påbörjas under år 2017.
- Under hösten uppmärksammades att de tre sjöar som förser Svartån med vatten; Ölen, Storbjörken och Toften, hade ovanligt låga vattennivåer, vilket bedömdes som en **allvarlig situation för stadens vattenförsörjning**. Tekniska nämnden beslutade om att minska avvattningen till Svartån och örebroarna uppmanades att spara på vatten.
- **Utbyte av gatubelysningsarmaturer** till LED har påbörjats under året, vilket även gett en betydlig effektivisering och minskat förbrukning med drygt 1 000 MWh/år.
- Införandet av sopsaltning på gång- och cykelvägar har förbättrat vinterväglaget för medborgarna, vilket tydligt framgår i våra kundmätningar där **kundnöjdheten har ökat** markant. Kundnöjdheten har visat sig öka på flera områden inom förvaltningen trots det ökade trycket på förvaltningens verksamhet.
- **Asfaltsåterställningen** efter grävning i våra gator har inte genomförts i den omfattning som utlovats i servicegarantin med anledning av oenighet med entreprenör.
- Möjligheten till **fastighetsnära sortering av förpackningar och tidningar** har införts för villor, småhus och fritidshus genom så kallad färgsortering. Resultatet har fallit väl ut.
- Tillgängligheten och möjligheten att **lämna grovavfall** har under året avsevärt förbättrats dels genom utökade öppettider på Atle återvinningscentral och dels genom förbättringar av tjänsten ”Hämtning av grovavfall i fastigheten”.
- I december beslutade Kommunfullmäktige att ge Tekniska nämnden i uppdrag att **ansvara för kommunens utbyggnad av tomrör** för att möjliggöra stomnät för bredband.
- **Lokalfrågan** fick stor betydelse under verksamhetsåret. Under 2016 har det genomförts en upphandling av förhyrning av kontorslokaler i centralt läge (Citypassagen). En vattenläcka i Stadsbyggnadshus 1 innebär att stora delar av förvaltningens personal fick evakueras till tillfälliga lokaler under hösten.

2.3 Framåtblick

De närmaste åren är det en fortsatt hög tillväxt i Örebro kommun, vilket innebär att Tekniska förvaltningen får stora volymökningar i den infrastruktur som ska underhållas. Vi behöver säkerställa att vi har tillräckliga resurser för att klara den snabba utbyggnadstakten. Förvaltningen behöver därför stärkas som attraktiv arbetsgivare och fortsätta arbeta med åtgärder för att attrahera och behålla personal. Det är viktigt för förvaltningen att utveckla en infrastruktur i framkant med fokus på både tillgänglighet och hållbarhet. Tekniska förvaltningen har en

viktig roll i att bidra till kommunens hållbarhetsarbete och de globala hållbarhetsmålen Agenda 2030, vilket vi framförallt gör genom miljöprogrammet.

I takt med samhällets krav på digitalisering är det en viktig utmaning för oss att fortsätta arbetet med att effektivisera arbetssätten med stöd av IT. I detta ingår en succesiv anpassning av våra arbetssätt till ett mer flexibelt och aktivitetsbaserat. År 2019 flyttar flera delar av förvaltningen in i lokaler som på ett bättre sätt stödjer detta.

Park och gata. Park och Gata står inför stora utmaningar under kommande år i form av reinvesteringar i de anläggningar som byggdes på 1960-70 talet som exempelvis broar, parker, lekplatser och trafiksignalanläggningar. Vi ser ett ökat behov av exploatering i takt med ett ökat krav på flexibilitet, bred kunskap och snabba leveranser med grundkravet på ett kostnadseffektivt och kvalitativt utförande.

Fordon. Utvecklingen mot mer förnybara drivmedel har egentligen bara startat och verksamheten tror att det kommer hända mycket inom området framöver. Att Örebro Kommun har pekat ut biogasdrift som första drivmedelsalternativ är en styrka. Samtidigt behöver vi arbeta för att sänka klimatpåverkan för de fordon där biogasdrift inte är möjlig. Många faktorer i omvärlden kan komma att påverka framöver, vilket gör det viktigt att bevaka vad som sker inom branscherna. I takt med att antalet biogasfordon (subventionerade för verksamheterna) ökar, nås det på kort sikt en brytpunkt där verksamheternas månadskostnad för långtidshyra av biogasfordon behöver höjas.

Avfall. Under första delen av 2017 förväntas regeringen presentera hur kommunernas övertagande av ansvaret för insamling av förpackningar och tidningar ska genomföras. Ett övertagande bör kunna påbörjas under mandatperioden. För avfallsverksamheten innebär detta en omfattande utökning av verksamheten. Teknisk utveckling inom området mekanisk sortering av restavfall (så kallad MRF) fortgår. Testet har visat att detta är en framgångsrik metod för att öka andelen återvunnet material. Användning av denna metod i kommunen, som komplement till befintliga utsorteringsmetoder, har potential.

Vatten och avlopp. Vatten och avlopp kommer att arbeta för att säkra dricks- vattenförsörjningen genom den nya vattenreservoaren ”Lyrån” som planeras att tas i drift år 2018. I samband med detta kommer förvaltningen avveckla vattenreservoaren i ”Svampen”. Projektet ”Vatten från Vättern” kommer efter beslut i samarbetskommunernas fullmäktige gå in i fas ett av tre som omfattar arbetet med miljö- och tillståndsansökan (den andra fasen gäller byggnation och den tredje fasen innebär att skapa en organisation för driften). En översyn av alternativa vattentäkter ska genomföras för att säkra vattenförsörjningen fram till att projektet är avslutat. Kommunens ”Utbyggnadsplan för anslutning av bebyggelse utanför tätorten till kommunalt vatten och avlopp” är under revidering. Resultatet kommer att vävas in i vår investeringsplan för resursplanering. Förnysetakten för kommunens ledningsnät ökar stegvis upp till den nivå där vi enligt beräkningar bör ligga, ca 45 mnkr per år. Planen är att låta enheten Ledningsnät utföra förnyelsearbetet men samtidigt behövs organisationen för detta ses över.

3. Självsfattning av nämndens bidrag och resultat

Nämndens årsberättelse är en förutsättning för Kommunstyrelsen att utöva sin uppsiktsplikt enligt kommunallagen.

Självsfattningen visar nämndens bidrag till utveckling inom de fyra strategiska områdena (uppdraget att utveckla, kap 4). Den skattningen utgår ifrån utvecklingen och effekterna inom de åtaganden/uppdrag som nämnden fått riktade från programnämnden. Inom säkrauppdraget är grunden för självsfattningen indikatorernas utfall tillsammans med resonemang om resultat och effekter beträffande uppdraget enligt reglementet (uppdraget att säkra, kap 5). Nämnderna redovisar även ett ekonomiskt resultat både för eventuella intraprenader/balansräkningar och den övriga verksamheten (uppdraget att hushålla, kap 5).

Kommentarer och noteringar om...	Utveckla: Strategiska områden 2015-2018				Säkra: Verksamhetsuppdrag enligt reglemente				Hushålla: Ramavvikelse	
	Hållbar tillväxt	Männi-skors egenmakt	Barns och ungas behov	Trygg välfärd	Process	Brukare	Ekonomi/ Effektivitet	Med-arbetare	Intra-pre-nad	Övrig verks
	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Grönt	Gult	Ej aktuellt	Grönt
...starka resultat	Förvaltningen gör flera olika insatser för att skapa praktikplatser och arbetstillfällen för de som står utanför arbetsmarknaden.	Medborgardialog har utförts för Tybbleparken och åtgärder har genomförts utifrån medborgardialogen.	Löpande investeringar görs på lekmiljöer i hela staden.	Insatser för en renare och trygg stad.	Servicegarantierna håller sig inom 97-100 % (förutom en inom Park och gata som påverkas av faktorer som förvaltning en inte kan påverka.)	NKI har ökat för mark-upplåtelse. Stark ökning av medborgarnöjdhet vad gäller snöröjning och halkbekämpning för vägar 57 % 2013 till 71 % 2016 och cykelvägar 35 % 2013 till 50 % 2016. Hög kundnöjdhet för Fordonsverksamheten.	Ökning av styrningsindex från 71 till 77 har överträffat målvärdet på 74. Budget i balans.	Hållbart medarbetar engagemang, HME har ökat från 73 till 76.		Budget i balans
...resultat med förbättringspotential	Utveckla arbetet ytterligare med attraktiv arbetsgivare för att rekrytera och behålla.	Fortsätta utveckla arbetet med gender budgeting och implementering av Strategi för ett jämställt Örebro.				Utveckla arbetet med kundenkäter ytterligare för att få årlig uppföljning på fler indikatorer. Vissa indikatorer har minskat. Analyser om orsak behöver göras.	Fortsätta att utveckla den förstärkta årsprocessen utifrån kvalitetsledning.	Utjämna könsskillnader. Problem med att rekrytera inom vissa ingenjörsgupper.		
	Arbetet med fokusområdena ska redovisas samlat i kap 5.6: genusredovisning, insatser för jobb och social sammanhållning, förenkla – förnya - förbättra samt intern kontroll									
Grönt: Målet uppnås, utvecklingen bidrar till helhetsresultat. Gult: Utveckling har skett, målet inte helt uppnått. Vitt: Uppgift saknas, är inte aktuell, kan inte bedömas.										

4. Utveckla - Nämndens bidrag till utveckling inom kommunens strategiska områden

Driftnämnden förväntas bidra, inom sitt verksamhetsuppdrag, till utvecklingen av samtliga av kommunfullmäktiges fyra strategiska områden och för dem angivna målområden. Bedömningen av nämndens resultat och bidrag till kommunens utveckling grundas på status och förväntade effekter beträffande de åtaganden som riktats från programnämnden.

4.1 Hållbar tillväxt

Örebro kommun ska verka för både tillväxt och minskad klimatpåverkan. Den hållbara tillväxten är central för att klara kommunens utmaningar i dag och imorgon. Örebro ska vara en kommun som anstränger sig för att företag ska kunna etablera sig, växa och utvecklas inom kommunen. Goda kommunikationer är en förutsättning för en fungerade vardag.

4.1.1 Målområde 1 inom Hållbar tillväxt

Tekniska förvaltningen ska samverka med det privata näringslivet och det civila samhället och bidra till att skapa praktikplatser och arbetstillfällen för att ge personer arbetslivserfarenhet och referenser för att kunna gå vidare och söka permanenta jobb. Under 2016 bidrar Tekniska förvaltningen inom målområdet genom bland annat följande:

- Fordon har erbjudit praktik och arbete för människor som på olika sätt stått utanför arbetsmarknaden. Detta har bland annat resulterat i en fast anställning i verksamheten.
- Service och reparationer av kommunens tjänstecyklar har utförts av Fordon. Förvaltningen för utbildning, försörjning och arbete på uppdrag av Fordon.
- Praktikanter från Förvaltningen för utbildning, försörjning och arbete har arbetat på uppdrag av Park och gata med bland annat renhållning och parkskötsel samt servicetjänster till medborgare över 75 år.
- Personal från Förvaltningen för utbildning, försörjning och arbete har skött kontroll och rensning av övergivna cyklar i centrum samt grönyteskötseln av de västra stadsdelarna.
- Viss parkskötsel inom de södra stadsdelarna har utförts av Miljövårdcentrum.
- Park och gata har samverkat med de kommunala bolagen för att gemensamt skapa utbildningar inom grönskötsel samt med privata utbildningsföretag inom grönskötselbranschen för att placera praktikanter inom verksamheten.
- Tre ideella organisationer; Bra & Begagnat, Röda Korset och Myrorna bemannar Åternyttan i Mellringe, vilket skapar fler arbetstillfällen.

4.1.2 Målområde 2 inom Hållbar tillväxt

Örebro ska arbeta för att minska kommunens klimatpåverkan och skapa förutsättningar för att medborgaren aktivt ska kunna delta i det arbetet. Tekniska förvaltningen arbetar systematiskt för en minskad klimatpåverkan då förvaltningens grunduppdrag till stor del finns inom målområdet. Under 2016 bidrar Tekniska förvaltningen inom målområdet genom bland annat följande:

- Effektivisering av elanvändningen har genomförts enligt förvaltningens handlingsplan för området. Under hösten 2016 har gatubelysningen genomgått en betydlig effektivisering och minskat förbrukning med drygt 1 000 MWh/år. Prognosen för måluppfyllelse till år 2020 är därmed god.
- Arbetet med att tillhandahålla en säker dricksvattenförsörjning, effektiv rening av dag- och spillvatten är en förutsättning för en trygg och hållbar välfärd för kommuninvånarna. Vatten och avlopp fortsätter arbeta för att säkra vattenkvaliteten utifrån gällande Vattenplan.
- Den fastighetsnära insamlingen för villor och småhus (färgsortering) gör det lättare för medborgaren att sortera sitt avfall. Miljöeffekten är en ökad mängd insamlat avfall som går vidare till materialåtervinning och som ett resultat av det en minskad mängd till förbränning. Färgsortering som systemet har varit tillgängligt för boende i villor/småhus mindre än ett år så det är för tidigt att bedöma någon trend. Dock kan vi konstatera att kunderna redan i relativt stor omfattning har börjat använda de färgade påsarna för sortering av sina förpackningar.
- Genom Åternyttan på samtliga återvinningscentraler kan medborgaren lämna saker direkt till återanvändning. De insamlade sakerna säljs genom de ideella organisationerna Bra & Begagnat, Röda korset samt Myrornas butiker. Trenden är positiv och vi har en årlig ökning med ca 15-30 viktprocent från det att Åternyttan öppnade 2013. Förslag på fortsatta åtgärder för ökad återanvändning finns i Avfallsplanen och Avfallsverksamheten behöver öka fokus på genomförande av dessa.
- Fordon jobbar målinriktat för att minska klimatpåverkan från kommunens fordonsflotta. Förnyelsebara drivmedel är i fokus med biogas som förstaval. Under 2016 har Fordon infört HVO100 som drivmedelsalternativ för våra befintliga dieseldrivna tunga fordon och flera fordon har förts över till drift på HVO100. Tillgången av drivmedel har hittills varit tillräcklig.
- Tekniska förvaltningen producerar biogas på Reningsverket i Skebäck med målet att tillhandahålla fordonsbränsle med låg klimatpåverkan.
- Deponigas utvinns från gamla avfallsanläggningen i Venan och nuvarande deponi i Atle. Gasen kulverteras till USÖ där den används för ångproduktion.

4.1.3 Målområde 3 inom Hållbar tillväxt

Det ska vara enkelt för medborgaren och företag att få kontakt med kommunen. Tekniska förvaltningen arbetar med att ständigt förbättra tillgängligheten samt skapa en enklare vardag för medborgaren. Under 2016 bidrar Tekniska förvaltningen inom målområdet genom bland annat följande:

- Avfall har infört fastighetsnära insamling (FNI) för villor och småhus (färgsortering) vilket underlättar medborgarens tillgänglighet till avfallssortering.

- Öppettiderna på Atle återvinningscentral har utökats, vilket ökar örebroarnas tillgänglighet och möjlighet till att sortera och lämna grovavfall samt farligt avfall.
- I syfte att mäta och förbättra Tekniska förvaltningens kundnöjdhet och kvaliteten på våra tjänster så har förvaltningen tagit fram en ny och förbättrad kundmätning. Under året genomfördes en förvaltningsövergripande kundmätning samt en kundmätning på Avfallsverksamheten (en för privatpersoner och en för företag). Kundmätningarna kommer att fortsätta genomföras på förvaltningsövergripande nivå samt på verksamhetsnivå enligt fastställd tidsplan.
- Insatser har genomförts för att öka kundnöjdheten för markupplåtelse, där NKI har ökat sedan 2015.

4.1.4 Målområde 4 inom Hållbar tillväxt

Goda kommunikationer är en förutsättning för en fungerande vardag för många. Tekniska förvaltningen bidrar till att skapa en säker trafikmiljö. Under 2016 bidrar Tekniska förvaltningen inom målområdet genom bland annat följande:

- Park och gata har fortsatt samverka och föra dialog med skolor och förskolor för att skapa trygga och säkra skolvägar. Gata och trafik har utökats med en trafikingenjör som arbetar med trafiksäkerhetsfrågor, framförallt vid förskolor och skolor.
- Arbetet utifrån Örebro kommuns cykelplan har fortsatt under året.

4.1.5 Målområde 5 – Hållbar tillväxt

Tekniska förvaltningen arbetar med att ständigt förbättra och nyttja resurser på ett effektivt sätt för att säkra och utveckla en infrastruktur i framkant.

Förvaltningen arbetar med att rekrytera och behålla personal och bidra till Örebro kommun som en attraktiv arbetsgivare. Under 2016 bidrar Tekniska förvaltningen inom målområdet genom bland annat följande:

- Tekniska förvaltningens målsättning är att skapa en ”En enklare vardag för dig”, vilket vi uppnår genom att i all vår verksamhet sträva efter att förenkla, förnya, och förbättra för medborgaren. Flera goda exempel på detta beskrivs i kapitel 5.6.1.
- Attraktiv arbetsgivare – Flera olika aktiviteter pågår för att förvaltningen ska vara en attraktiv arbetsgivare i syfte att behålla och rekrytera. Under hösten startade olika aktiviteter för att utveckla området idéer, uppskattning och motivation. Bland annat var det temat på höstens chefsträff för förvaltningens chefer där ett arbete genomfördes utifrån kommunens SIQ-pussel för att identifiera styrkor och utvecklingsområden. Det har också startat en arbetsgrupp för att utveckla förvaltningens arbete med att systematiskt ta tillvara medarbetarnas idéer och förbättringsförslag. Detta samordnas med det kommande införandet av kommunens Idésluss.
- För att stärka arbetet med det systematiska arbetsmiljöarbetet samordnas uppdraget med kvalitetsledning inom kvalitetsledartjänsten. Bland annat har ett årshjul för systematiskt arbetsmiljöarbete tagits fram. Det baseras på kommunens årshjul men även anpassat till förvaltningens förstärka årsprocess för att skapa en tydlighet i verksamheterna.

4.2 Människors egenmakt

En människa som själv får vara aktiv i att forma sitt eget liv mår bra. En människa som har drivkraft att utveckla sig själv och sin omgivning ska få möjlighet till det. Örebro kommun ska bli bättre på att släppa lös den kraft som finns hos medborgare, som kan och vill bidra till kommunens utveckling. I Örebro får alla möjligheter.

4.2.1 Målområde 1 – Människors egenmakt

Människors möjlighet att påverka sin egen vardag ska öka. Medborgaren kommer i sin vardag alltid i kontakt med Tekniska förvaltningens verksamhet. Det är därför viktigt för oss att ha en dialog kring våra planerade uppdrag. Under 2016 bidrar Tekniska förvaltningen inom målområdet genom bland annat följande:

- Park och gata har samverkat med områdesgrupper, områdesansvariga, andra förvaltningar och kommunala bolag i syfte att skapa en trevlig, trygg och säker offentlig miljö i Örebros olika stadsdelar.
- Park och gata har under året utfört medborgardialog kring Tybbleparken och delar av parken har åtgärdats under hösten enligt förslag utifrån medborgardialogen. Arbetet fortsätter under våren 2017. Tekniska nämnden har påbörjat en ny medborgardialog för Saxons park i Brickebacken
- Park och Gata har daglig kontakt med stadens medborgare genom telefon, e-post, felanmälan och personliga möten. Detta ger en direkt feedback om hur verksamheten fungerar eller inte. Dialogen med medborgarna påverkar hur det offentliga rummet utformas och underhålls.

4.2.2 Målområde 2 – Människors egenmakt

Människors ojämlika livsvillkor i våra stadsdelar ska minska och särskilda insatser ska göras för att utveckla de västra stadsdelarna. Under 2016 bidrar Tekniska förvaltningen inom målområdet genom bland annat följande:

- På uppdrag av Park och gata har personal från Förvaltningen för utbildning, försörjning och arbete arbetat med grönyteskötseln av de västra stadsdelarna.

4.2.3 Målområde 3 – Människors egenmakt

Tekniska förvaltningen bidrar till att skapa en grön stad med lättillgängliga grönområden och naturupplevelser, vilket främjar en aktiv fritid. Under 2016 bidrar Tekniska förvaltningen till detta bland annat genom att:

- Park och gata har tillsammans med kultur och fritidsförvaltningen samt Örebro skateboardförening utvecklat verksamheten vid skateparken. Byggnation av servicehus för skateverksamheten pågår. Servicehuset kommer att innehålla offentliga toaletter.
- Investeringar har genomförts på ett antal lekplatser.
- Under 2016 har två utegym byggts. Ett på Stora Holmen och ett i Tybble.
- Förslag till Grönstrategi för Örebro kommun, förslag till Riktlinjer för Örebro kommuns lekplatser, samt förslag till Trädpolicy för Örebro kommun har varit på remiss under perioden 7 juni till 30 oktober 2016.

4.2.4 Målområde 4 – Människors egenmakt

Tekniska nämnden ansvarar för att inom sitt grunduppdrag utgå från att service ges på lika villkor. Under 2016 bidrar Tekniska förvaltningen inom målområdet genom bland annat följande:

- Konsekvensbedömning görs ur ett barn-, genus- och mångfaldsperspektiv inför beslut av strategisk karaktär med betydelse för framtiden i Tekniska nämnden.
- Tekniska nämndens genderbudget för 2016 analyserade Återvinningscentralerna ur ett jämställdhetsperspektiv. Se bilaga 4
- Park och gata har regelbundet träffat representanter från Tillgänglighetsrådets organisation, för samverkan kring tillgänglighetsanpassning etc. av stadens offentliga miljöer.

4.3 Barn och ungas behov

Alla barn förtjänar en bra barndom och en trygg och utvecklade skolgång. Genom tidiga insatser och arbete för att förebygga – såväl fysisk som social och psykisk ohälsa – kan fler barn och unga få en bra uppväxt och ett mer hälsosamt liv. En faktor som har stor och negativ effekt på barns och ungas uppväxt är barnfattigdom. Genom samordnade insatser från olika samhällsaktörer ska alla barns möjligheter till goda uppväxtvillkor stärkas.

4.3.1 Målområde 3 – Barn och ungas behov

Tekniska förvaltningen ska ta hänsyn till barn och ungas behov i stadsplaneringen, bidra till minskad barnfattigdom samt skapa förutsättningar för att lära barn i tidig ålder ett hållbart beteende. Under 2016 bidrar Tekniska förvaltningen inom målområdet genom bland annat följande:

- Investeringar har genomförts på ett antal lekplatser.
- Fordon tillhandahåller cyklar, kostnadsfritt för skolorna, som kan nyttjas i undervisningssyfte och i samband med skolutflykter. På så sätt möjliggörs att alla elever kan delta på lika villkor.
- Förvaltningens teknik-och miljöpedagoger erbjuder kostnadsfria lektioner i hållbar utveckling med inriktning vatten och avfall för förskola upp till gymnasienivå.

4.4 Trygg välfärd

Välfärdsinsatser i en kommun skapar kvalitet för enskilda människor. Det skapar också kvalitet för samhället som helhet – då stärks hela Örebro. Örebro kommun ska vara en stad där människor vill växa upp, arbeta och bli gamla. Då krävs en trygg välfärd så att människornas upplevda trygghet ökar.

4.4.1 Målområde 3 - Trygg välfärd

Tekniska förvaltningen bidrar till att utveckla stadsmiljön så att medborgarens trygghet ökar. Förvaltningen arbetar med flera insatser för en renare och trygg stad. Under 2016 bidrar Tekniska förvaltningen inom målområdet genom bland annat följande:

- Park och gata har genomfört dialog med City Örebro och fastighetsägare i syfte att kvalitetssäkra renhållningen i city.

- Park och gata har genomfört trygghetsvandringar i samarbete med ÖBO, ÖreBrå och Kultur- och fritidsförvaltningen med flera.
- Vatten och avlopp tillhandahåller en säker dricksvattenförsörjning, effektiv rening av dag- och spillvatten vilket är en förutsättning för en trygg och hållbar välfärd för kommuninvånarna. Verksamheten har under 2016 fortsatt att arbeta för att säkra vattenkvaliteten utifrån gällande Vattenplan. Under våren 2017 kommer ett förslag till vattenskyddsområde presenteras i programnämnd Samhällsbyggnad och Kommunfullmäktige. Förslaget kommer sedan att överlämnas till Länsstyrelsen.

5. Säkra och hushålla - Nämndens resultat och effekter (god ekonomisk hushållning)

I det här kapitlet sammanfattas de delar som bidrar till nämndens uppdrag om att säkra och hushålla inom verksamhetsuppdraget.

5.1 God ekonomisk hushållning

5.1.1 Sammanfattande resultat för styrande indikatorer (god ekonomisk hushållning)

Tekniska nämnden har 17 styrande indikatorer från programnämnd samhällsbyggnad och samtliga har prognostiserats. Sammantaget förväntas vi nå målvärdet för 11 av indikatorerna. 3 av indikatorerna har utvecklats väl men förväntas inte nå målvärde. På 3 av indikatorerna saknas bedömning.

Kommentar till de tre indikatorer som utvecklats väl men som inte nått målvärdet:

- Indikatorn ”SKL Löpande insikt kundmätning (NKI) – markupplåtelse”, har inte uppfyllt målvärdet för 2016, men resultat är ändå högre än föregående mätning (från 64 till 68). Enheten Gata och trafik som ansvarar för handläggningen har under året bland annat ökat kontakten med aktörerna. Enheten kommer att fortsätta sitt goda arbete med målsättning om ett ännu högre resultat på nästa mätning.
- Indikatorn ”Tekniska förvaltningens kundmätning (NKI)” genomfördes första gången under våren 2016. En djupare analys av resultatet kommer att genomföras i samband med nästa års kundmätning.
- Anledningen till att servicegarantin ”Potthål” inte helt uppfyllts under året beror dels på att det är otydliga adresser på anmälan samt att Park och gata har fått lägga personalresurser på annan asfatslagning med anledning av oenighet med entreprenör för asfaltläggning.

Kommentar till de tre indikatorer där bedömning saknas:

- Utfall saknas för indikator ”Andel ärenden med konsekvensbedömning utifrån ett genusperspektiv före beslut där det är relevant (ärenden av strategisk karaktär) I samband med den större omorganisationen till Kommunstyrelseförvaltningen som dessutom sammanföll med vattenläckan i Stadsbyggnadshus 1 under hösten, försvann underlaget för att på ett tillförlitligt sätt kunna fastställa indikatorn.
- Utfall saknas för indikatorn ”Servicegaranti: asfatsåterställning”. Under 2016 har garantin för asfatsåterställning inte kunna uppfyllas eller mätas med anledning av oenighet med entreprenör för asfaltläggning.
- Utfallet för indikatorn ”Andel återvunnet material i totala mängden hushållsavfall, kommuntotalt enligt Avfallswebb” har en eftersläpning på ett år. Utfall för 2016 är klart först i april 2017.

Utifrån att merparten av indikatorerna förväntas nå målvärdet vid årets slut sammantaget med förklaringar och omständigheter för de indikatorer som inte förväntas nå målvärdet, så bedömer Tekniska nämnden att nämnden uppnår god ekonomisk hushållning.

5.1.2 Resultat för utvalda driftsnämndsindikatorer

- **Indikator ”Andel personbilsregistrerade fordon per drivmedel”**

Målsättningen är att år 2020 ska andelen biogasdrivna personbilar vara 75 procent av kommunens personbilsinnehav. Delmål för år 2016 är 65 procent och utfallet för år 2016 blev 66 procent. Omställningen av kommunens personbilsflotta till biogasfordon går enligt plan.

- **Indikator ”Utsläpp av fosfor från Skebäckverket ska minska med 27 procent till och med år 2016 jämfört med medelutsläppen 2005-2010”**

Fosforutsläppen från Skebäckverket bedöms bli lägre jämfört med tidigare år tack vare att reningsprocessen har optimerats. Målvärdet på 2,8 ton/år blir trots detta svårt att klara 2016. Bedömningen är att målet kan uppfyllas 2017 genom fortsatt optimering av befintlig anläggning. Det kan dock vara så att anläggningen behöver kompletteras med ytterligare ett reningssteg för att utsläppen ska bli tillräckligt låga.

- **Indikatorer i kundmätning ”Kritik på teknik”**

Jämfört med 2013 års resultat har förvaltningen lyft sig i flera aspekter men har också identifierat några utvecklingsområden att arbeta vidare med. Kundnöjdheten har ökat markant vad gäller snöröjning och halkbekämpning både på vägar och gång och cykelvägar.

5.2 Status för och effekter av nämndens verksamhet (processer)

5.2.1 Verksamhet Park och gata

Park och gata ska utveckla verksamhetsuppdraget enligt de politiska strategiområdena: Hållbar tillväxt, Människors egenmakt, Barn och ungas behov samt Trygg välfärd.

Målbild för Park och gata: Örebro kommun ska vara en *trevlig, trygg* och *ren* stad med *säkra* och *goda kommunikationer* samt offentliga miljöer som är *tillgängliga* för alla. Fördelningen av resurser ska bidra till *jämlika livsvillkor* i våra stadsdelar.

Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall 2016
Riktade från programnämnd				
Åtgärder som syftar till att skapa en tryggare offentlig miljö (GEH)	Park och gata har arbetat med flera trygghetsskapande åtgärder som exempelvis planering av ny belysning på cykel- och gångväg i Vivalla. Verksamheten har även deltagit och tagit del av flera trygghetsvandringar i olika stadsdelar tillsammans med ÖBO, ÖreBrå och Kultur- och fritidsförvaltningen. Det har genomförts en förbättring av belysningen i parker och lekplatser. Karlaparken har till exempel fått ny belysning i samband med ombyggnation av parken.			
Servicegaranti: Snöröjning på gång-, cykel- och körbanor (procent, GEH) Snöröjning ska påbörjas på gång och cykelvägar efter avslutat snöfall vid minst sju cm djup. På körbanor påbörjas snöröjning efter avslutat snöfall vid minst tio cm djup. Röjning ska vara avslutad inom tolv timmar. Snöröjning på gång- och cykelbanor har under året haft en högre standard än vad garantin utlovar med anledning av sopsaltningen. Under vintern 2016/2017 har fyra sopsaltningmaskiner varit i drift.	100	100	100	100
Servicegaranti: Ansökan om parkeringstillstånd för rörelsehindrade (procent, GEH) Ansökan om parkeringstillstånd för rörelsehindrade ska handläggas inom fyra veckor.	100	100	100	100
Servicegaranti: Potthål (procent, GEH) Potthål på körbanor samt gång och cykelvägar ska lagas inom fem dagar från det att anmälan kommit in till kommunen. Utfallet 98 procent är en kvalificerad bedömning. Anledningen till att garantin inte helt uppfyllts under året beror dels på att det är otydliga adresser på anmälan samt att Park och gata har fått lägga personalresurser på annan asfaltslagning med anledning av oenighet med entreprenör för asfaltläggning.	99	99	99	98
Servicegaranti: Asfaltsåterställning (procent, GEH) Asfaltsåterställning ska vara utförd inom en månad efter det att Tekniska förvaltningen fått en anmälan från de som utfört schakt, ledningsarbeten och återfyllning att arbetet är	-	90	90	-

Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall 2016
klart. Avser perioden maj-oktober. Under 2016 har garantin för asfaltsåterställning inte kunna uppfyllas eller mätas med anledning av oenighet med entreprenör för asfaltläggning				
SKL Löpande insikt kundmätning markupplåtelse (NKI) (GEH) Bidragande orsak till ett högre resultat kan vara en effekt av bemötandebildning samt att enheten har haft mer kontakt med aktörerna.				
– Totalt	69	64	>70	68
– Kvinnor	73	76		65
– Män	67	61		69
Tekniska förvaltningens kundmätning (GEH) Ny kundmätning med start år 2016. Park och gata har inte genomfört någon egen kundmätning under året.				
Förvaltningsövergripande kundmätning				
– Torg, parker och lekplatser			>60	66
– Gator, vägar, gång och cykelvägar	-	-	>60	58
Park och gatas egen kundmätning	-	-	>60	>60
Riktade från driftsnämnd				
Kritik på Teknik Genomförs av SKL vart tredje år. Förvaltningen har haft uppdrag från programnämnd Samhällsbyggnad och haft som mål att utveckla kvaliteten på vinterväghållningen, särskilt för cyklister. Genom ett högre resultat Kritik på teknik så har vi fått bekräftat att Örebros innevånare tycker att det skett en avsevärd förbättring sedan år 2013.	utfall 2013			
Standarden på de stora gatorna i kommunen (procent)				
– Totalt	47		öka	47
– Kvinnor				52
– Män				40
Standarden på gång- och cykelvägarna (procent)				
– Totalt	55		öka	56
– Kvinnor				56
– Män				56
Snöröjning och halkbekämpning på de större vägarna och gatorna (procent)				
– Totalt	57		öka	71
– Kvinnor				69
– Män				75
Snöröjning och halkbekämpning på cykelvägar (procent)				
– Totalt	35		öka	50
– Kvinnor				51
– Män				49

PN/DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/förväntade effekter	Status
PN	Kompensationsprincipen ska utvecklas (gäller hela mandatperioden)	Park och Gata kommer att tillsammans med Stadsbyggnadskontoret bevaka att kompensationsprincipen tillämpas när befintliga parker och grönområden tas i anspråk vid exploatering. Förväntad effekt: grönytornas mängd och/eller kvalitet skall inte minskas totalt sett.	Pågående
PN	Insatser för ett renare Örebro fortsätter (gäller hela mandatperioden) I ansatsen att fortsatt ta ansvar för skötsel och städning i den offentliga miljön i city, se över avtalen i syfte att utveckla samarbetet tillsammans med fastighetsägarna för att få en renare och mer homogen utemiljö i city.	Park och gata har samarbetat med City Örebro och genomfört kvalitetsvandringar tillsammans med fastighetsägarna. Arbetet har inneburit att åtgärdslistor har tagits fram och lett till ett bra samarbete med fastighetsägarna. Park och gata har till exempel erbjudit och tecknat avtal med fastighetsägare i centrala Örebro gällande renhållning och vinterväghållning av trottoarer. Verksamheten har även fått ökad förståelse från fastighetsägaren när det gäller kostnader och ansvarsområden. Städningen av Örebro city har utökats på kvällar och helger. Förväntade effekter: Ett renare och attraktivare city.	Slutfört
PN	Kvalitén på snöröjningen ska fortsätta utvecklas genom en samverkan med fastighetsägare och medborgare, förbättrad information och med ett särskilt fokus på cykelvägar (gäller hela mandatperioden).	Samarbetet med City Örebro och Fastighetsägarna i city fortsätter. Park och gatas målsättning är att utveckla informationen via snödagboken på Örebro kommuns hemsida. Förväntad effekt: Bättre information till allmänheten.	Pågående
PN	Sopsaltning genomförs på fler utvalda cykelvägar (gäller hela mandatperioden).	Införandet av sopsaltning på gång- och cykelvägar har förbättrat vinterväglaget för medborgarna, vilket tydligt framgår i våra kundmätningar där kundnöjdheten har ökat markant. Under vintern 2016/2017 har fyra sopsaltningsmaskiner varit i drift. Förväntad effekt: Mindre tillbud och olyckor för de som cyklar på vintern	Pågående
PN	Bidra till att utveckling av city och torgen med målet att göra stadskärnan i sin helhet mer tillgänglig, attraktiv och trygg. (IP)	Enheterna Projektledning och Park har bidragit i utvecklingsarbetet och därmed påverkat utformningen av city och torg. Förväntade effekter: Genom Park och gatas medverkan säkerställs driften på lång sikt.	Pågående
PN	Som ett led i att göra staden tillgänglig för barn kommer det att genomföras investeringar på lekmiljöer i City. Investeringar ska även göras på microparker, mindre parker i centrala staden där det finns chans att ta det lugnt. Utveckling sker enligt vad som medges i investeringsprogrammet. (IP)	Park och Gata har medverkat och påverkat utformningen av lekmiljöer i City via enheterna Projektledning och Park. Förväntade effekter: Genom Park och gatas medverkan säkerställs driften på lång sikt.	Pågående
PN	En tillgänglighetsanpassad lekplats ska anläggas inom ramen för vad investeringsprogrammet medger. (IP)	Under året har en tillgänglighetsanpassad lekplats färdigställts i Västra Grönpepparparken. Park och gata har även planerat för en tillgänglighetsanpassad lekplats i Saxons park, Brickebacken, som ska färdigställas under 2017. Förväntade effekter: Möjliggöra tillgänglighet till lekplatser för barn med funktionshinder.	Pågående

PN/DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/förväntade effekter	Status
PN	I anslutning till ny bebyggelse, och i befintlig miljö i enlighet med vad investeringsprogrammet medger, bidra till att fler grönområden skapas för både lek och motion. (IP)	Park och gata bevakar att det skapas nya grönområden i samband med att nya detaljplaner tas fram.	Pågående
PN	Stärka möjligheterna till rekreation och motion genom att rusta upp våra parker i enlighet med vad investeringsprogrammet medger. Uppflyttat från hela mandatperioden för att få ett samlat grepp. (IP)	Under 2016 är ett utegym byggt på Stora Holmen och ett i Tybble. Förväntad effekt: Människor får fler möjligheter att förbättra hälsan med träning utomhus.	Slutfört
PN	Under 2016 färdigställa arbetet med att ta fram en grönstrategi.	Ett förslag till Grönstrategi för Örebro kommun har varit på remiss under perioden 7 juni till 30 oktober 2016. Parkenheten har deltagit kontinuerligt i processen med framtagandet av en Grönstrategin. Förväntad effekt: Bättre precision vid planering av vart vi kommer att satsa på upprustning och reinvestering i parkerna.	Pågående
PN	Bidra till utredning om Karlslunds framtida utveckling. Programnämndens egen verksamhet ansvarar. (IP)	Representanter från Park och Gata har deltagit i utredningen.	Slutfört
PN	Under 2016 genomföra fler trafiksäkerhetsåtgärder vid platser där många barn rör sig, bland annat genom fortsatt utveckling av arbets sätt t ex utifrån utredning av modell för trafiksäkerhet vid skolor och förskolor som togs fram 2015. (IP)	Tekniska nämnden har beslutat om ett tiotal platser där vi utför trafiksäkerhetshöjande åtgärder (planering och utförande pågår). Förvaltningen tittar även på alternativa metoder för att höja säkerheten/tryggheten kring förskolor och skolor. Förväntade effekter: En mer säker och trygg trafikmiljö utanför förskolor och skolor	Pågående
PN	Bidra till arbetet med att under 2016 ta fram en strategi för hur kommunen kan påverka resvanorna för att få större utväxling på de insatser som görs på trafikområdet. Ansvarar gör programnämndens egen verksamhet.	Park och gata har deltagit i trafikprocessen.	Pågående
PN	Vissa offentliga platser, särskilt kommunägda tunnlar, ska ses över ur ett trygghetsperspektiv och med belysningsprogrammet som stöd. (IP, gäller hela mandatperioden) Fortsatt arbete med belysning och andra trygghetsåtgärder, så att offentliga platser, till exempel tunnlar, cykel-och gångvägar, upplevs som tryggare. (IP)	Park och gata har arbetat med flera trygghetsskapande åtgärder som exempelvis ny belysning på cykel- och gångväg i Vivalla. Park och gata har även deltagit och tagit del av flera trygghetsvandringar i olika stadsdelar tillsammans med ÖBO, ÖreBrå samt Kultur- och fritidsförvaltningen. Förslag till åtgärder från trygghetsvandringarna har tagits om hand av Projektledning för vidare bearbetning och prioritering. Översyn av belysning vid parker och lekplatser har gjorts. Karlaparken har till exempel fått ny belysning i samband med ombyggnation av parken. Förväntade effekter: Skapa attraktiva och trygga offentliga miljöer.	Slutfört

PN/DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/förväntade effekter	Status
PN	Bidra till färdigställandet av policydokument för ljussättning (tidigare benämnt belysningsprogram och belysningsstrategi). Programnämndens egen verksamhet ansvarar.		Pågående
PN	Bidra till arbetet med att ta fram förslag på kulturpolitiskt respektive idrotts- och fritidspolitiskt program. Kulturnämnden respektive Fritidsnämnden ansvarar.		Ej relevant
PN	Bidra till utredning om att skapa ett kommunalt parkeringsbolag i samarbete med privata fastighetsägare. Programnämndens egen verksamhet ansvarar.	Park och gata har deltagit i utredningsarbetet.	Slutfört
PN	Bidra till att tillgängliggöra kultur i olika former i det offentliga rummet. Kulturnämnden ansvarar.	Park och gata har deltagit i planering och utförandet av "Gröna gatan" samt ett nytt konstverk på Stortorget. Park och gata har även bidragit till utplacering av konstobjekt i det offentliga rummet.	Slutfört
PN	Bidra till att naturturismen utvecklas med en lokal dimension och anknytning (gäller hela mandatperioden).	Uppdraget ingår i revideringen av översiktsplanen.	Pågående
PN	Årligen genomföra medborgardialoger enligt i verksamhetsplanen utsedda områden (gäller hela mandatperioden).	Det kommer att genomföras en medborgardialog per år för ombyggnad av parker och/eller lekpark. Tekniska nämnden beslutar årligen om vilken park och/eller lekpark som blir aktuell för medborgardialog. Förväntad effekt: Medborgarna ges möjlighet att vara med och påverka utformningen av en ny park	Pågående
DN	Utföra medborgardialog kring den park som beslutas av Tekniska nämnden	En medborgardialog har genomförts för Tybbleparken. Medborgardialog kring Saxons park, Brickebacken har påbörjats. Boverket har beviljat ett bidrag om 2 miljoner kronor för ombyggnation av Saxons park. Förväntade effekter: Medborgarna ges möjlighet att vara med och påverka utformningen av en ny park.	Slutfört
DN	Genomföra åtgärder utifrån genomförd medborgardialog kring Tybbleparken.	Delar av parken är åtgärdad enligt förslag utifrån genomförd medborgardialog. Arbetet ska slutföras våren 2017. Förväntade effekter: Medborgarna ges möjlighet att vara med och påverka utformningen av en ny park.	Pågående
DN	Kommunikationsplan för att förbättra sorteringen i sorteringspapperskorgar i centrala Örebro.	En kommunikationsplan har upprättats och Park och gata kommer att börja arbeta utifrån planen under 2017. Förväntad effekt: Bättre sortering i papperskorgarna i centrala Örebro.	Pågående
DN	Ta fram mätetal för att följa upp andelen rätt sorterat avfall i de nya sorteringspapperskorgarna i centrala Örebro.	Projektet är framflyttat till år 2017. Bland annat med anledning av felsortering, sent utsatta papperskorgar etc. Osäkert om mätetal går att ta fram. Förväntad effekt: Bättre sortering i papperskorgarna i centrala Örebro.	Framskjutet

PN/ DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/ förväntade effekter	Status
DN	Återplantera fler träd än de som under året avverkats.	Årets trädplantering är genomförd. Förväntade effekter: Träden bidrar till ett bättre klimat i staden.	Slutfört
DN	Tillsammans med vatten- och avloppsverksamheten ta fram en handlingsplan för rening av dagvatten från hårt trafikerade gator.	Enstaka åtgärder planeras att genomföras tillsammans med Vatten och avlopp. Förväntade effekter: kunna fördröja dagvattnet vid skyfall och samtidigt öka andelen som renas innan det når recipienten Svartån/ Hjälmarens.	Pågående
DN	Samverka med Tillgänglighetsrådet för ökad tillgänglighetsanpassning av stadens offentliga miljöer.	Park och gata har träffat representanter från Tillgänglighetsrådets organisation. En inventering av det offentliga rummet avseende tillgänglighet är genomförd under hösten. Förväntade effekter: Ökad tillgänglighet i det offentliga rummet för funktionsnedsatta.	Slutfört
DN	Test av laddstolpar på ett antal parkeringsplatser.	Projektering och planering av laddstolpar i Conventumgaraget har genomförts. Förväntade effekter: Skapar möjlighet att ladda elbilar i det offentliga rummet	Slutfört
DN	Utbyte av gatubelysningen till mer energisnålare armaturer.	Nya gatubelysningsarmaturer är inköpta och har bytts ut enligt plan under hösten. Förväntade effekter: minskad elförbrukning i kommunen.	Slutfört.
DN	Se över ytor som är lämpliga för blomsterängar under 2016.	Blomsterängar har såtts vid Hertig Karls allé, Vallåkra, Tybbleparken, Universitetsrondellen och Oxhageparken. Förväntade effekter: bidrar till en trevligare offentlig miljö.	slutfört
DN	Försök med avgiftsfria toaletter ska utredas under året med avsikt att permanentas.	Avgiftsfria offentliga toaletter har permanentats i centrala Örebro. Förväntade effekter: ökad tillgänglighet till toaletter för medborgarna.	slutfört
DN	Utbilda alla trafikombud inom skolan	En trafikingenjör har utbildat trafikombud på skolorna i kommunen. Förväntade effekter: ökad medvetenhet om vikten av god trafikmiljö kring skolor.	slutfört
DN	Insatser för jobb och social sammanhållning	Praktikanter från Förvaltningen för utbildning, försörjning och arbete, har hjälpt till med i huvudsak renhållning och parkskötsel samt servicetjänster enligt LOV (Lag om valfrihet) som exempelvis trädgårdsskötsel till medborgare över 75 år. Park och gata har samverkat med de kommunala bolagen för att gemensamt skapa utbildningar inom grönskötsel samt med privata utbildningsföretag inom grönskötselbranschen för att placera praktikanter inom verksamheten. Arbetet sker genom enheten Arbetsmarknad inom Bygg och drift. Inom Park och gatas övriga verksamheter sker också ett samarbete med Förvaltningen för utbildning, försörjning och arbete. Under 2016 har ett samarbete skett kring kontroll och rensning av övergivna cyklar i	Slutfört

PN/ DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/ förväntade effekter	Status
		<p>centrum (pågått sedan 2015) samt skötseln av de västra stadsdelarna.</p> <p>Förvaltningen för utbildning, försörjning och arbete hjälper Park och gata med en resurs som inventerar tillgängligheten på kommunens allmänna platser.</p> <p>Förväntade effekter: ge människor som står långt utanför arbetsmarknaden nya förutsättningar till arbete.</p>	

*) PN=åtagande från programnämnd/ÖSB, DN=åtagande från driftsnämnd

Särskilda utmaningar och önskvärda förutsättningar för att kunna fullfölja vissa uppdrag/åtaganden:

- Verksamhetens ekonomistöd skulle behöva utökas så att Park och gata får en effektivare hantering och kontroll av transaktioner.
- Vinterväghållningen har utvecklats och förbättrats, främst på gång- och cykelvägnätet, men budgeten för detta har inte förstärkts i samma omfattning.
- Bidraget till vägföreningar och bulleråtgärder är underbudgeterat.

5.2.2 Verksamhet Vatten och avlopp

Vatten och avlopp ska utveckla verksamhetsuppdraget enligt de politiska strategiområdena: Hållbar tillväxt.

Målbild för Vatten och avlopp: Örebro kommun ska tillhandahålla en *säker, energieffektiv* produktion av dricksvatten och rening av dag- och spillvatten med *hållbar förnyelsetakt*.

Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall 2016
Riktade från programnämnd				
Servicegaranti: Tillgång till vatten inom tre timmar (procent, GEH) Vid vattenläcka inom det område där kommunen ansvarar för vatten och avlopp	100	100	90-100	100
Servicegaranti: Tillgång till vatten i kranen inom 24 timmar (procent, GEH) Vid vattenläcka inom det område där kommunen ansvarar för vatten och avlopp	100	100	90-100	100
Tekniska förvaltningens kundmätning (NKI, GEH) Ny kundmätning med start år 2016. Vatten- och avlopp har inte genomfört någon egen kundmätning under året.				
Förvaltningsövergripande kundmätning – Vatten och avlopp			>80	77
Vatten och avlopps egen kundmätning			>80	
Riktade från driftsnämnd				
Vattenprover. Antal anmärkningar/antal dricksvattenprov Huvuddelen av avvikande prov beror på lågt PH. Justeringar är gjorda men processen behöver tid för att stabiliseras.	9/516	17/574	0/516	7/585
Minskad energianvändning, verksamheten totalt (MWh)	16 190	16 314	minska	16 332
Minskad energianvändning, producerat dricksvatten/såld (procent)	24	23,3	minska	24,3
Minskad energianvändning, tillskottsvatten till Skebäck. Utspädningsgrad	1,8	1,8	minska	1,7
Minskad energianvändning, tillskottsvatten till övriga avloppsverk. Utspädningsgrad. Den kraftiga minskningen beror till stor del på låg mängd nederbörd.	3,7	3,7	minska	2,7
Andel tungmetaller som transporteras via dagvattnet och passerar reningsanläggning innan det når recipienten (procent) Ett av målen i Vattenplanen är att 75 procent av miljögifterna i Örebro stad ska passera en reningsanläggning. Örebro stad växer vilket innebär att beräkning av procentsatser kan visa på liten eller ingen ökning även om olika reningsanläggningar har byggts på strategiska platser under året. Med den nya reningsanläggningen vid Strömsborg som beräknas börja byggas under 2017 är kommunen ett stort steg närmare målet.	50	50	50	50
Andel fosfor i rötslam som återförs som näringsämne till produktiv mark (procent)	87	91	90	92

Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall 2016
Större delen av slammet som produceras sprids på åkermark och efterfrågan är större än tillgången.				
Utsläpp av fosfor från Skebäckverket ska minska med 27 procent till och med år 2016 jämfört med medelutsläppen 2005-2010 Bedömningen är att målvärdet på 2,8 ton/år kan uppfyllas 2017 genom fortsatt optimering av befintlig anläggning. Det kan dock vara så att anläggningen behöver kompletteras med ytterligare ett reningssteg för att utsläppen ska bli tillräckligt låga.	3,9	3,4	2,8	3,0
Kritik på Teknik (NKI) Genomförs av SKL vart tredje år. Kommentar till indikator "Information om gällande taxor och bestämmelser för VA": Anledningen till ett lägre resultat gällande taxor och bestämmelser beror troligtvis på att brukningstaxan legat oförändrad år 2013-2015. I samband med en höjning går informationen ut mer omfattad. Anledningen till den stora skillnaden mellan kvinnor och män så har en hög andel kvinnor svarat "vet ej" i frågan.	Utfall 2013			
Andel som inte haft störningar i vattenförsörjningen (procent)				
– Totalt	76		85	79
– Kvinnor				75
– Män				83
Information om vad som får spolans ner i avloppet (procent)				
– Totalt	70		70	75
– Kvinnor				75
– Män				74
Information om gällande taxor och bestämmelser för VA (procent)				
– Totalt	51		51	46
– Kvinnor				36
– Män				57

PN/DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/förväntade effekter	Status
PN	Fortsätta utbyggnaden av vatten- och avloppssystemet enligt planen med riktlinjer för ändamålet utpekade prioriterade områden. (IP)	Kommunfullmäktige i Örebro beslutade år 2014 om en tioårig utbyggnadsplan för vatten och avlopp till befintliga bostadsområden utanför verksamhetsområdet. Utbyggnadsplanen omfattar 25 områden med en utbyggnadstakt på 2-3 områden per år. Med den expansion och tillväxt på bostadsmarknaden som Örebro kommun upplever just nu har Vatten och avloppsverksamheten inte möjlighet att bygga vatten och avlopp till befintlig bebyggelse i den omfattning som utbyggnadsplanen anger. Programnämnd samhällsbyggnad har därför initierat en revidering av utbyggnadsplanen. En förvaltningsövergripande	Pågående

PN/ DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/ förväntade effekter	Status
		arbetsgrupp har tillsammans med en konsult tagit fram ett förslag till ny utbyggnadsplan. Förväntade effekter: Med revideringen blir tidplanen för utbyggnaden ett levande dokument. Utbyggnaden av vatten och avlopp till dessa områden får en positiv inverkan på både människors hälsa och miljö.	
PN	Fortsätta med förnyelsen av VA-ledningsnätet. (IP, gäller hela mandatperioden)	Förnyelsetakten för VA-ledningsnäten behöver öka. Under våren fick Tekniska nämnden en presentation av vad detta innebär i årliga investeringar. Från nuvarande investeringsnivå på 22 mnkr behöver investeringsbudgeten för förnyelsen öka till cirka 45 mnkr per år. Investeringsplanen reviderades i samband med detta och under kommande femårsperioden ökas succesivt volymen mot denna nivå. Förväntade effekter: Värdesäkra och bibehålla funktionen på ledningsnätet.	Pågående
PN	Bidra till att Vattenplanen genomförs	Vatten och avlopp stöttar processen i de arbeten som pågått. Förväntade effekter: Effektiva åtgärder med bra resultat.	Pågående
PN	Fortsätta förberedelserna för att bygga en ny vattenreservoar för att säkra vattenförsörjningen. Byggstart 2017. (enligt ÖSB 2016). (IP)	Tävlingen om gestaltningen av vattenreservoaren avgjordes under hösten och bidraget med arbetsnamnet "Lyrans" utsågs av juryn till vinnare. Byggstart påbörjas under år 2017. Förväntade effekter: Trygga stadens vattenförsörjning.	Pågående
PN	Bidra till samverkansprojekt för förbättring om vattenkvaliteten i Hjälmaran tillsammans med Länsstyrelsen och närliggande kommuner (gäller hela mandatperioden)	I de delar Vatten och avlopp kan vara med och påverka förbättringsarbetet så kommer förvaltningen även fortsättningsvis vara en aktiv part i samarbetet. Förväntad effekt: Minskad miljöbelastning på Hjälmaran.	Pågående
PN	I övrigt säkra vattenkvaliteten utifrån vattenplanens målsättningar. Särskilt viktigt är att förbättra vattenkvaliteten i Svartån, bland annat genom att fastställa vattenskyddsområde runt Svartån. Målet är att Svartån ska bli badbar (gäller hela mandatperioden) – ingår i Vattenplanen	Vatten och avlopp har under året fortsatt arbetet med att ta fram ett förslag på vattenskyddsområde för Svartån som kommer att presenteras i programnämnd Samhällsbyggnad under våren 2017. Efter remissförfarande lyfts därefter till Kommunfullmäktige och överlämnas till Länsstyrelsen. Förväntade effekter: Förbättra vattenkvaliteten för vår råvattentäkt Svartån och Hjälmaran	Pågående
PN	Fortsatt arbeta med Vättern som ny dricksvattentäkt. (IP, gäller hela mandatperioden) – ingår i Vattenplanen	Under året har samarbetsformen mellan kommunerna för att driva projektet vidare kring Vättern som ny dricksvattentäkt utretts. Parallellt löper ett antal tekniska utredningar kring bland annat bergtunnel, vattenverk och intag i Vättern. Förväntade effekter: Säkra Örebro kommuns vattenförsörjning.	Pågående

PN/ DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/ förväntade effekter	Status
PN	Bidra till kommunstyrelseförvaltningens utredning om möjligheterna att genomföra åtgärder vid Tysslinge kanal och i Älvtomtabäcken för att förbättra kvaliteten på Svartån (gäller hela mandatperioden).	Vatten och avlopp kommer att bistå kommunstyrelseförvaltningen i utredningen. I de delar vi har ett ansvar för påverkan av vattenkvaliteten så kommer åtgärder att vidtas. Förväntad effekt: Minskade utsläpp till Svartån av bland annat kväve.	Pågående
PN	Bidra till åtgärder för fördröjning av dagvatten – ingår i Vattenplanen (gäller hela mandatperioden)	Vi kommer att medverka i det övergripande arbetet som nu är påbörjat för att identifiera områden som kommer att påverkas av skyfall och föreslå åtgärder som kan begränsa skada. Förväntad effekt: Undvika och/eller begränsa skada vid skyfall och höga vattenstånd.	Pågående
DN	Nuvarande situation kring vattenförsörjningen i Örebro kommun	Under hösten uppmärksammades att de tre sjöar som försörjer Svartån med vatten; Ölen, Storbjörken och Toften, hade ovanligt låga vattennivåer, vilket berodde på en varm och torr sommar. Vatten och avlopp inventerade sjöarnas tillgängliga vattenvolymer med hjälp av en konsult och beräkningar visade att vattenförsörjningen är säkrad fram till april månad. Bedömningen blev att läget var allvarligt men inte i kris. För att hålla kvar så mycket vatten som möjligt i sjöarnas magasin inför vintern så beslutades det med stöd från Tekniska nämnden att minska avvattningen till Svartån. Detta innebar att vi behövde understiga det lägsta tillåtna flödet i vattendomen. I november månad bjöd förvaltningen in till en presskonferens där örebroarna uppmanades att spara på vatten. Samtidigt drogs en stor informationskampanj igång. Uppmaningen gav resultat då producerad mängd dricksvatten ut på ledningsnätet minskade med 1,2 miljoner liter per dygn, cirka 3,6 procent. Vid årsskiftet var läget för vattenförsörjningen fortsatt allvarligt.	Pågående
DN	Planera och arbeta för att införa dagvattentaxa 2016	En ny taxekonstruktion har presenterats för Tekniska nämnden, men beslut om ny dagvattentaxa 2016 uteblev.	Slutfört
DN	Utreda möjligheten att avveckla Svampen.	Utreda konsekvenser för avveckling av vattenreservoaren. Förväntade effekter: Öka säkerheten för dricksvattenförsörjningen.	Slutfört
DN	Minska energiförbrukningen enligt förvaltningens handlingsplan	Energiförbrukningen tenderar tyvärr till att öka på grund av att staden växer, vilket också medför att pumpning och belastning av både vatten- och reningsverk ökar. Åtgärder vid förnyelse av anläggningarna bromsar trenden. Vatten och avlopp undersöker samtidigt om det går att kompensera energiförbrukningen genom att bygga solcellspaneler på taken av våra verk. Förväntade effekter: Minska verksamhetens miljöbelastning samt att vi uppfyller EU-direktivet.	Pågående

PN/ DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/ förväntade effekter	Status
DN	Återföra fosfor i röttslam till produktiv mark	Större delen av slammet som produceras på avloppsreningsverken sprids på åkermark. Förväntade effekter: Återföring av fosfor till produktiv mark samt fortsatt låga kostnader för VA-kollektivet att få avsättning av slammet.	Pågående
DN	Leverera restprodukten biogas för uppgradering till fordonsgas	Det mesta av den biogas som produceras på reningsverket uppgraderas till fordonsgas. Förväntade effekter: Tillgången av biogas säkras för bland annat stadsbussarna samt bidrar till kostnadstäckning i verksamheten.	Pågående
DN	Skydda våra ledningar genom ledningsrätt.	Staden förtätas och fastighetsindelningen förändras ständigt. I samband med detta så faller lätt behovet av juridiskt skydd för ledningarna mellan stolarna. Våra ledningar behöver samtidigt åtkomst för underhåll och begränsar därmed möjlig byggnation ovan mark. Här gäller det att hitta formerna för ett utökat samarbete med stadsplaneringen. Under året har detta diskuterats i några olika projekt och frågan är komplex då aspekter som t ex estetisk utformning, exploateringsgrad och ekonomi ställs mot behovet av skydd. Förväntade effekter: Minskade kostnader för underhåll samt bibehållen säkerhet i leverans av vatten och omhändertagande av dag- och spillvatten.	Pågående
DN	Öka kunskapen om läkemedelsrester i avloppsvattnet.	En relativt stor del av läkemedelsresterna följer med det reade avloppsvattnet ut till recipienten (i vårt fall Hjälmarén). Reningsverket deltar i ett flerårigt projekt tillsammans med Region Örebro och Hjälmaréns Vattenvårdsförbund kring att öka kunskapen om läkemedelsrester i avloppsvattnet. Avloppsvatten in till och ut från reningsverket kommer att analyseras med avseende på läkemedelsrester. Analyser kommer även att göras på avloppsvatten ut från sjukhuset samt av vattnet i Hjälmarén (vår recipient). Reningsprocessen på reningsverket behöver förmodligen kompletteras med ett nytt reningssteg för avskiljning av läkemedel på sikt. Förväntade effekter: Ökad kunskap om rening av läkemedelsrester för att på så sätt bedöma vilka framtida åtgärder som får bästa resultat.	Pågående
DN	Leverans av dricksvatten till Lekebergs kommun.	Projektet är angeläget då Fjugestas dricksvattenförsörjning i dagsläget är bristfällig och alternativ saknas att förbättra den lokalt. Projekteringen för ledningsdragningen pågår och en geundersökning samt arkeologi har genomförts under året. Därefter kan upphandlingen påbörjas. Förväntade effekter: Med utbyggnaden av dricksvattenförsörjningen till Lekebergs kommun så säkras tillgången till vatten för Lekebergs medborgare.	Pågående

PN/ DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/ förväntade effekter	Status
DN	Rekrytering av nya medarbetare	<p>För att klara av att hantera stadens tillväxt och de ökade antalet projekt som följer med detta så behöver Vatten och avlopp har arbetat med flera aktiviteter under året för att förstärka organisationen. Under 2016 lanserade vi en rekryteringswebb (orebro.se/va-jobb) och flera aktiviteter genomfördes för att sprida kännedom om Vatten och avlopps rekryteringsbehov. Riktade Facebookkampanjer för att nå VA-ingenjörer genomfördes i såväl Sverige som Norge. En digital kampanj genomfördes i samband med en VA-mässa på Elmia i Jönköping och en riktad kampanj med stortavlor, radioreklam och sociala medier genomfördes i ett urval av orter. Marknadsföringsaktiviteterna fick bra genomslag. Vi nådde till exempel närmare 60 000 unika individer via Facebookkampanjerna i Sverige och 48 000 unika individer via Facebookkampanjen i Norge. Vi hade bra och bred spridning nationellt och i genomsnitt 764 unika besökare i månaden på rekryteringswebben. Vid årsskiftet var rekryteringsbehovet fyra tjänster.</p> <p>Vatten och avlopp övervägt ett deltagande i TAM (kampanj för att få talanger att flytta till Örebro), som drivs av handelskammaren. Tanken med deltagandet är att verksamheten ska bredda målgruppen så att den omfattar behovet av kompetens.</p> <p>Vatten och avlopp har en större andel män i förhållande till kvinnor. HR och ekonomi ska hjälpa verksamheten i arbetet med att få fler kvinnor intresserade av Vatten och avloppsverksamheten.</p> <p>Förväntad effekt Rekrytering av erfarna projektledare som gör det möjligt att genomföra beslutad investeringsplan.</p>	Pågående

*) PN=åtagande från programnämnd/ÖSB, DN=åtagande från driftsnämnd

Särskilda utmaningar och önskvärda förutsättningar för att kunna fullfölja vissa uppdrag/åtaganden:

Utförande av investeringsplanen är beroende av att Vatten och avlopp lyckas rekrytera de projektledare som nu saknas.

5.2.3 Verksamhet Fordon

Fordon ska utveckla verksamhetsuppdraget enligt de politiska strategiområdena: Hållbar tillväxt.

Mål för verksamheten Fordon: Örebro kommun ska tillhandahålla en *hållbar* och *säker* fordonsflotta som bidrar till *minskad klimatpåverkan* samt verka för en *hög trafiksäkerhet* bland medarbetare som framför fordon i tjänsten.

Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall 2016
Riktade från driftsnämnd				
Utsläpp av fossil koldioxid från kommunala fordon (ton CO ₂) Under 2015 har vi fått nya utsläppsfaktorer för de olika typer av drivmedel som används. Detta innebär att jämförelsen med tidigare år inte stämmer fullt ut. Däremot har vi nu mer rättvisande värden.	3 344	2902	2950	2669
Andel personbilsregistrerade fordon per drivmedel (procent)				
– Biogas	57	61	65	66
– Elhybrid	1,0	0	0,5	0,5
– El	0	0	0	0
– Etanol	4,5	3	3	2
– Diesel	24	24	21	25
– Bensin Andelen bensindrivna bilar minskar snabbare än målvärdet medan dieselbilarna istället ökar något. Omställningen av kommunens personbilsflotta till biogasfordon går enligt plan. Här är vi dock begränsade av leverantörernas utbud av fordon, så de sista procenten upp till 75 % 2020 riskerar att bli svåra att uppnå.	13,5	12	10,5	6,5
Andel dubbfria vinterdäck, personbilsregistrerade fordon (procent)	63	65	67	67
Andel av anställda (TN) som har en max fem år gammal utbildning i trafiksäkerhet (procent)	18	18	20	45
Antal inköpta registreringspliktiga fordon upp till 3,5 ton per drivmedel (styck) Indikator som påverkas av hur kommunens verksamheter utvecklas och förändras under året. Inte möjligt att sätta relevanta målvärden. Utfallet följs upp och analyseras i efterhand för att se om åtgärder behövs.				
– Biogas	96	43		63
– Elhybrid	0	0		0
– El	0	0		0
– Etanol	1	0		0
– Diesel	2	23		16
– Bensin	0	0		0

Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall 2016
Energieffektivitet för inköpta personbilsregistrerade fordon (medeltal, gCO ₂ /km) Indikator som påverkas av hur kommunens verksamheter utvecklas och förändras under året. Inte möjligt att sätta relevanta målvärden. Utfallet följs upp och analyseras i efterhand för att se om åtgärder behövs.	109	116		119
Antal avsteg från riktlinjernas miljö- och trafiksäkerhetskrav (styck) Indikator som påverkas av hur kommunens verksamheter utvecklas och förändras under året. Inte möjligt att sätta relevanta målvärden. Utfallet följs upp och analyseras i efterhand för att se om åtgärder behövs.				
– Vid inköp	0	0		6
– Vid utfasning	9	6		0
Kundnöjdhet				
– Andel som tycker att kommunikationen med fordonsteknik fungerar bra (procent)	100	100	bibehålla	99
– Andel som vid kontakt med verkstaden fick den hjälp man ville ha (procent)	100	99	bibehålla	99
– Andel som tycker att fordonet fungerar bra i verksamheten (procent)	92	92	bibehålla	96
– Andel som är nöjda med fordonet (procent)	93	93	bibehålla	93
– Andel som är nöjda med Verkstads och Vagnparks bemötande (procent)	99	99	bibehålla	99
– Andel som är nöjda med Combuds postservice (procent). Indikatorn mättes ej år 2016.	93	100	bibehålla	-
– Andel som är nöjda med Combuds bemötande (procent)	98	99	bibehålla	100
– Andelen som är nöjda med Förrådets utbud av varor (procent)	89	96	bibehålla	100
– Andelen som är nöjda med Förrådets utbud av uthyrningsmaterial (procent)	77	81	öka	89
– Andelen som är nöjda med Förrådets bemötande (procent)	95	96	bibehålla	96

PN/DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/förväntade effekter	Status
DN	Utbildning inom området biogasdrift för medarbetare på Verkstaden.	Inga ytterligare utbildningar genomförts under året med anledning av begränsade ytor på verkstaden. Förväntade effekter: Att kunna utföra service och reparationer på våra fordon på ett effektivt sätt.	Pågående
DN	Fatta beslut i frågan om implementering av fordonssystem för uppföljning av körsträckor och drivmedelsförbrukning.	Upphandlingsprocess startad. Upphandlingen kommer att publiceras första kvartalet år 2017. Förväntade effekter: Bättre möjlighet för uppföljning av kommunens fordon.	Slutfört
DN	Marknadsföra Combud och vidareutveckla tjänsteutbudet	Combuds fordonstvätt är initierad på bred front och Fordonsverksamheten förväntas öka antalet avtal under år 2017. Förväntade effekter: Synliggöra interna transporter och utnyttjande av, i kommunen befintliga, resurser och tjänster.	Pågående

PN/ DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/ förväntade effekter	Status
DN	Införa nytt bokningssystem för hyrbilar	Grunderna i bokningssystemet finns framtagna och viss småjustering pågår innan systemet kommer att testas i skarpt läge första kvartalet år 2017. Förväntade effekter: Förenklade interna rutiner för bokning av hyrbilar.	Pågående
DN	Ställa om personbilsinnehavet till biogasfordon.	Kommunens målsättning är att år 2020 ska andelen biogasdrivna personbilar vara 75 procent av kommunens personbilsinnehav. Omställningen av kommunens personbilsflotta till biogasfordon går enligt plan, men Fordon är dock begränsade av leverantörernas utbud av fordon. Det kan därmed vara svårt att nå ända upp till målet 75 procent till år 2020. Förväntade effekter: Måluppfyllnad inom minskad klimatpåverkan.	Pågående
DN	Öka innehavet av biogasdrivna lätta lastbilar och tunga fordon.	I enlighet med handlingsplan för tunga transporter Förväntade effekter: Måluppfyllnad inom minskad klimatpåverkan.	Pågående
DN	Införa HVO100 som drivmedel i vår tankstation på Aspholmen.	I Fordons strävan mot hållbara transporter är val av bränsle en nyckelfaktor. HVO100 är ett relativt nytt hundra procent förnyelsebart dieseldrivmedel, högtintressant bland annat för sin goda miljö- och klimatprestanda. Drivmedlet används företrädesvis i tunga fordon idag, men även en del personbilsregistrerade börjar komma på marknaden med HVO100 som möjligt drivmedel. Under juni månad infördes HVO100 som drivmedel i tankstationen hos Tekniska förvaltningen på Aspholmen. Fler och fler fordon har förts över till drift på HVO100 och tillgången av drivmedel har hittills varit tillräcklig. Förväntade effekter: Måluppfyllnad inom minskad klimatpåverkan	Slutfört
DN	Modernisering av tankstation på Aspholmen	En extern konsult är inkopplad i projektet kring en modernisering av tankstationen på Aspholmen. En sammanställning av underlag för upphandling av projektet är överskickat till upphandlingsenheten. Förväntade effekter: Säkerställa tankmöjligheter på Aspholmen. Reservdelar finns inte längre till befintlig anläggning.	Pågående
DN	Skapa ett funktionellt, modernt, yteffektivt och arbetsmiljömässigt riktigt område på Aspholmen	Lokalerna är inte ändamålsenliga och uppfyller inte kraven inom exempelvis arbetsmiljö. Stora investeringsbehov finns. Arbetet pågår under ledning av Lokalförsörjningsavdelningen. Mer information i kapitel 5.4.2.(Lokaler) Förväntade effekter: Ett för verksamheterna funktionellt och yteffektivt område med god arbetsmiljö.	Pågående

PN/ DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/ förväntade effekter	Status
DN	Fokusera på den fysiska arbetsmiljön på verkstaden	Mindre åtgärder har genomförts. Men möjligheterna är begränsade utifrån lokalens utformning och gamla tekniska installationer. Avvaktar lokalutredning kring Aspholmen. Förväntade effekter: Säkra en attraktiv arbetsgivare och nöjdare personal. Personalen missnöjd med att beslut om att en eventuell ombyggnad dröjer.	Pågående
DN	Införa ett nytt arbetssätt för fysiska kundmöten hos enheten Vagnpark och parallellt med detta skall vi också utveckla vår kommunikation som sker utan personliga kontakter	Vagnpark har under året genomfört dialogmöten på plats hos kunden. Förväntade effekter: Säkerställa verksamheternas behov av fordon.	Pågående
DN	Öka dialogen med Förrådets kunder via kundmöten	Förrådet har genomfört kundmöten under 2016 och har inbokat regelbundna kundmöten under år 2017. Kundmötena har resulterat i ökade volymer till Förrådet. Förväntade effekter: Säkerställa verksamheternas behov av utrustning. Ökad kontroll på avtalstrohet.	Slutfört

*) PN=åtagande från programnämnd/ÖSB, DN=åtagande från driftsnämnd

Särskilda utmaningar och önskvärda förutsättningar för att kunna fullfölja vissa uppdrag/åtaganden:

Beslut om lokalerna på Aspholmen krävs för att kunna fullfölja våra åtaganden.

5.2.4 Verksamhet Avfall

Avfall ska utveckla verksamhetsuppdraget enligt de politiska

strategiområdena: Hållbar tillväxt, Människors egenmakt samt Barn och ungas behov.

Mål för verksamheten Avfall: Örebro kommun ska tillhandahålla en *hållbar* och *tillgänglig* avfallshantering som *motiverar* och gör det *enkelt* för örebroarna att sortera på rätt sätt.

Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall 2016
Riktade från programnämnd				
Servicegaranti Kärlutställning (procent) Under året utökades servicegarantin till att omfatta ytterligare ett antal tjänster. Indikatorn har utvecklats positiv på helåret jmf. med utfall tidigare år, vilket är ett resultat av förbättringar i verksamheten framförallt gällande informationsflöde samt rutiner vid praktisk hantering och transport. November och december isolerat visar dock ett något sämre resultat, delvis beroende på en generellt lägre lösningsgrad av avfallsärenden i Servicecenter.	96,4	97	90-100	98,8
Andel återvunnet material i totala mängden hushållsavfall, kommuntotalt enligt Avfallswebb (GEH) Resultatet har en eftersläpning på ett år. Utfall för 2016 är klart i april 2017.	46	45	öka	-
Tekniska förvaltningens kundmätning (NKI, GEH) Ny kundmätning med start år 2016. Avfall har genomfört två egna kundmätningar under året.				
Förvaltningsövergripande kundmätning – Avfall			>70	69
Avfalls egen kundmätning – Företag			>70	81
– Privatpersoner			>70	83
Riktade från driftsnämnd				
Antal ej registrerade tjänster vid hantering av kärl- och säckavfall, (egen regi) per månad Den höga siffran för år 2016 beror i huvudsak på två orsaker. Datum i flera av bilarnas datorer har ändrats felaktigt vilket medför fel vid registrering av utförd tjänst. Omfattande omläggning av körlistor har genomförts i anslutning till hämtningsdagen. 423 är ett relevant mått på antalet missade/ej utförda tjänster på rätt hämtningsdag.	355	7814	Minska	3556 (423)
Antal ej registrerade tjänster vid hantering av kärl- och säckavfall, (entreprenad) per månad Den höga siffran för år 2016 beror i huvudsak på omfattande omläggning av körlistor har genomförts i anslutning till hämtningsdagen. 218 är ett relevant mått på antalet missade/ej utförda tjänster på rätt hämtningsdag.	37	78	Minska	538 (218)
Matavfall till rötning (ton)	7 949	8 388	8 500	8 935
Hushållsavfall till förbränning (ton)	22 761	22 490	22 000	22 786

Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall 2016
Plockanalyser Plockanalysen visar på behov av ytterligare kraftfulla åtgärder för att säkerställa en ökad utsortering av framförallt förpackning och tidningar. Tittar man isolerat på kundgruppen villor/småhus så finns här en positiv utveckling vad gäller sortering. Detta är ett resultat av i huvudsak två faktorer. – Vi har full rådighet över matavfallsfraktionen. Konkreta åtgärder samt uthålligt arbete med information och kunddialog ger resultat. – Införandet av färgsortering har tagits emot väl och kommer över tid förbättra utsorteringen av förpackningar och tidningar. Stora utmaningar återstår dock vad gäller sortering i flerfamiljsboenden.				
– Restavfall	32,9	37,7	Öka	36,7
– Matavfall	27,8	24,1	Minska	24,3
– FTI-material (förpackningar och tidningar)	38,2	37,5	Minska	38,6
– Farligt avfall (blött)	0,33	0,2	Minska	0,07
– El och elektronik	0,47	0,5	Minska	0,34
Kritik på Teknik (NKI) Genomförs av SKL vart tredje år. Av de som svarat på skäl till varför man är missnöjd med insamling av farligt avfall så framträder två huvud orsaker. Insamlingen ligger för långt bort samt att man är osäker på vad som får lämnas in.	Utfall 2013			
Bli av med ditt farliga avfall? (procent)				
– Totalt	78		78	73
– Kvinnor				70
– Män				76

PN/DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/förväntade effekter	Status
PN	Arbetet med förenklad och mer tillgänglig sopsortering fortsätter. (IP, gäller hela mandatperioden)	Avfall har arbetat med flera åtgärder under året, se utvecklingsuppdrag redovisade nedan. Vikten av vissa prioriterade åtgärder i avfallsplanen, förutsättningar för sortering ges i den fysiska stadsplaneringen (G9), ökar i takt med den växande och förtätade staden. I de delar Avfall kan vara med och påverka arbetet så kommer förvaltningen även fortsättningsvis bistå Programnämnd Samhällsbyggnad och vara en aktiv part i arbetet. System och lösningar för sopsortering utvecklas i hög takt både nationellt och internationellt. Vår omvärldsbevakning är och kommer vara en fortsatt viktigt källa till kunskap för hur vi kan förenkla, förnya och förbättra möjligheten till sortering för Örebroarna. Förväntad effekt: Upplevelsen av enkelhet och tillgänglighet är erfarenhetsmässigt viktiga förutsättningar för att påverka vårt beteende. Kan vi skapa den upplevelsen kring sortering av avfall hos	Pågående

PN/ DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/ förväntade effekter	Status
		våra medborgare så lägger vi grunden för en beteendeförändring. Vilken i sin tur leder till ökad sortering, ökad materialåtervinning och mindre mängd avfall till förbränning.	
PN	Fortsatt skapa förutsättningar för minskad mängd avfall och i större utsträck återvinna och återanvända det material som slängs. En del av det arbetet handlar om att samla det matavfall som slängs och se till att det blir till biogas. (IP)	<p>Kunddialog har genomförts med B-abbonnenter (villa/småhus) som regelmässigt lämnat restavfall men inte sorterat ut sitt matavfall (cirka 450 kunder). Dialogen tar sin utgångspunkt i om kunder upplever problem med sorteringen och vad Avfallsverksamheten kan hjälpa till med för att kunderna skall komma igång med utsortering av sitt matavfall. Uppföljning visar att flera kunder, efter genomförd dialog kommit igång med sortering.</p> <p>Öppettider för Atle återvinningscentral har utökats för att genom ökad tillgänglighet skapa bättre förutsättningar till återvinning.</p> <p>Förväntade effekter: ökar örebroarnas tillgänglighet och möjlighet till att sortera och lämna grovavfall och farligt avfall. Förbättringen görs dessutom i ett område där Örebro växer.</p>	Pågående
PN	Under 2016 införa hämtning av förpackningar och tidningar tillsammans med hushållsavfall vid villor för optisk sortering. (IP)	<p>Färgsortering för villor/småhus/fritidshus är infört och rutiner för daglig drift är på plats. Vissa problem kring hanteringen kvarstår dock och projektet har därför förlängts för att säkerställa att korrigerande åtgärder kan genomföras. Kommunikation för en beteendeförändring hos kunden kring sortering av hushållsavfall pågår enligt plan och kommer att fortsätta under en längre tid. Arbetet övergår under början av 2017 från projekt till ordinarie linjeverksamhet.</p> <p>Förväntade effekter: Att andelen utsorterat material från villor och småhus har ökat.</p>	Slutfört
PN	Sprida kunskap och göra det enkelt för örebroarna att sopsortera.	<p>Löpande aktiviteter enligt årshjulet för avfallskommunikation genomförs. Exempel på detta är generell och riktad information kring våra tjänster och tilläggstjänster samt säsongsspecifik information kring hantering av avfall som uppstår under vissa tider på året.</p> <p>Den mobila insamlingen av farligt avfall och småelektronik sker två gånger per år, vår och höst, på ett 30-tal platser i kommunen. Platserna har valts ut där medborgarnas bilinnehav är relativt lågt. Under höstens insamling av farligt avfall i Örebro kommun lämnades mer avfall in än någonsin. Sedan starten år 2013 har Avfalls mobila insamling samlat in 14 556 kilo farligt avfall.</p> <p>Förväntade effekter: Bidrar till att människor på ett enkelt sätt, på lika villkor, kan hjälpa till att avgifta kretsloppet.</p>	Pågående

PN/ DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/ förväntade effekter	Status
PN	2016 utvärdera de nya sopsorteringskärnen som är utplacerade i city.	Se kap 5.2.1 (verksamhet Park och gata)	slutfört ur avfalls perspektiv
DN	Arbeta med information till och beteendeförändring hos kunderna	<p>Ett samarbetsprojekt med ÖBO har påbörjats med fokus på förbättring av avfallssortering i ett mycket begränsat område där sorteringsnivån varit låg under lång tid samt relativt omfattande felsorteringar skett. Miljörum har renoverats och snyggats till samt att vi tagit fram och delat ut information. Cirka 250 kunder har i ett första skede kontaktats. Uppföljning har skett under hösten med nya intervjuer om beteende och uppfattning som avfallshanteringen. Vi ser konkreta resultat i form av ökning av insamlad mängd matavfall samt bättre sortering i området.</p> <p>Med fokus på beteendeförändring hos studenter arbetar Avfall tillsammans med ÖBO och ett företag som heter Beteendelabbet med att undersöka varför studenter är så dåliga på att sortera sitt avfall och hur vi kan jobba med en förändring av detta.</p> <p>Kunddialog har genomförts med B-abonnenter (villa/småhus) som regelmässigt lämnat restavfall men inte sorterat ut sitt matavfall (cirka 450 kunder). Dialogen tar sin utgångspunkt i om kunder upplever problem med sorteringen och vad Avfallsverksamheten kan hjälpa till med för att kunderna skall komma igång med utsortering av sitt matavfall. Uppföljning visar att flera kunder, efter genomförd dialog kommit igång med sortering.</p> <p>Förväntade effekter: Generellt för alla de informations- och kommunikationsaktiviteter Avfall genomför gällande beteendeförändring så är förväntan att sorteringen kommer öka.</p>	Pågående
DN	Arbeta med direktåterkoppling till kunderna avseende vilken inverkan deras avfallsgenerering har på miljön	<p>Avfall har monterat utrustning på flertalet av våra fordon för att väga varje kärl vid varje tömningstillfälle. Detta används vid tömning av säck/kärl samt underjordsbehållare. Insamling och kvalitetssäkring av insamlad information pågår och återkopplingen till kund kommer påbörjas under 2017, redovisas bland annat på kundens faktura.</p> <p>Förväntade effekter: Ett förändrat beteende hos kunderna där man sorterar i högra utsträckning än idag. I studier har man påvisat att resultat kan uppnås gällande förändrat beteende genom att konsekvent och uthålligt ger återkoppling kring nuvarande beteende, gärna på individuell nivå, kompletterat med uppmanande budskap för "rätt beteende"</p>	Pågående
DN	Arbeta in budskapet "I Örebro sorterar vi"	Budskapet "I Örebro sorterar vi" kommer fortsatt vara en gemensam nämnare i Avfalls	Pågående

PN/ DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/ förväntade effekter	Status
		<p>kommunikationsarbete och vi kommer framöver att lägga mer fokus och närvaro i elektroniska och sociala mediekkanaler.</p> <p>Förväntade effekter: Vi sätter med detta en "socialnorm" för hur man är och hur man gör om man bor i Örebro. Drivkraften hos oss människor är stark för att passa in, göra som andra gör. Förväntad effekt är även här en ökad sortering.</p>	
DN	Arbeta vidare med skolinformationen	<p>Fortsatt fokus på att utbilda barn i avfallsfrågor genom arbetet med skolinformation med sin bas på Tekniska Kvarnen. Under året har riktade insatser genomförts för att marknadsföra vårt erbjudande till skolorna i syfte att öka antalet genomförda lektioner/besökare. Vidare har även fria busstransporter erbjudits till de skolor som finns utanför Örebro tätort och inte har möjlighet att åka stadsbuss till Karlslund.</p> <p>Förväntade effekter: Ökad kunskap i den yngre generationen hur vi kan påverka utvecklingen mot ett mer hållbart samhälle.</p>	Pågående
DN	Arbeta för ökad tillgänglighet till sortering	<p>Utökning av öppettiderna på Atle återvinningscentral har under året genomförts. Uppföljning har skett i form av enkätundersökning och vi kan konstatera att ändringen mottagits väl av Örebroarna.</p> <p>Förväntade effekter: Ökad service och tillgänglighet kommer på sikt att ge nöjdare kunder.</p>	Slutfört
DN	Arbeta för fler mottagningsställen för småelektronik	<p>Utredning pågår kring lämplig placering av nya mottagningsställen samt utformning av konceptet för utrustning på mottagningsplatsen, transportlösningar av insamlat avfall samt en ansvarsförbindelse med det företag/organisation som har rådighet över den aktuella platsen. Beslut om koncept samt en påbörjad utredning väntas under 2017.</p> <p>Förväntad effekt: Bidrar till att människor på ett enkelt sätt, på lika villkor, kan hjälpa till att avgifta kretsloppet. Mängden småelektronik i restavfallet förväntas minska och kundnöjdheten inom området "bli av med sitt farliga avfall" kommer öka.</p>	Pågående
DN	Implementera Avfallsplanen i verksamheten	<p>Samtliga prioriterade åtgärder i Avfallsplanen där Tekniska nämnden står som ansvarig nämnd är genomförda enligt uppdrag. Vad gäller övriga delar är det fortsatt angeläget att en uppföljning görs med status kring samtliga prioriterade åtgärder och en bedömning om behov att revidera målen föreligger. Aktiviteter för att öka avfallsorganisationens kännedom om avfallsplanen, dess mål och prioriterade åtgärder har genomförts under året.</p> <p>Förväntade effekter: ökad medvetenhet i organisationen kring mål och åtgärder i Avfallsplanen.</p>	Slutfört

PN/DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/förväntade effekter	Status
DN	Utreda hur framtida kundundersökningar ska genomföras	<p>Tekniska förvaltningen har tagit fram en egen NKI-mätning som genomförts under året i form av en förvaltningsövergripande mätning samt en verksamhetsspecifik mätning för avfallsverksamheten.</p> <p>Avfalls mätning kommer även att ingå som en del i det underlag Örebro kommun rapporterar in i AvfallWeb (nationellt verktyg för avfallsstatistik, tillhandahålls av Avfall Sverige).</p> <p>Förväntade effekter: Säkerställa en god och aktuell bild över kundernas uppfattning om våra tjänster och vårt bemötande för att kunna förbättra kundnöjdheten och kvaliteten på tjänsterna.</p>	Slutfört

Särskilda utmaningar och önskvärda förutsättningar för att kunna fullfölja vissa uppdrag/åtaganden:

Utmaningar:

- Målet ”Mer rätt än fel” är en fortsatt utmaning och det kommer sannolikt krävas ytterligare omfattande förändringar under kommande år för att målet skall uppnås.
- Givet ett beslut om införande av kommunalt insamlingsansvar så kommer ett införande vara en utmaning för hela avfallsverksamheten.
- Avfallshantering i den utbyggda och förtätade staden tillsammans med krav på ökad utsortering samt en god arbetsmiljö kommer övertid innebära att nya tjänster och lösningar behöver etableras.

Förutsättningar:

- Skärpta krav för utsortering av förpackningar är en framgångsfaktor för att Örebro kommuns mål skall uppnås.
- Fortsatt fokus på genomförande av prioriterade åtgärder i Avfallsplanen är av största vikt för måluppfyllelse.
- Kundnöjdhet bygger i stor utsträckning på att vi vid förfrågning, klagomål, beställning eller likande kan ge svar eller lösning på ärendet vid första kontakt. Kommunens centrala funktion Service Center har sen tidigare en målsättning för lösningsgrad på 70-80 procent för inkommande ärenden. Utfallet har varierat övertid och vi har tillsammans jobbat för förbättringar med framgång. Trendbrott har dock skett under senare delen av 2016 och vi ser ett utfall med lösningsgrader ner emot 50 procent. Konsekvensen är en överbelastning på andra linjens support, dvs. avfallsorganisationens egen kundservice samt, om detta fortsätter över tid, finns risk för en lägre kundnöjdhet. Åtgärder behöver vidtas på Service Center under första delen av 2017 för att säkerställa kapacitet, kompetens samt effektiva rutiner och återställa ett normalläge med lösningsgrad på 70-80 procent.

5.2.5 Process ekologisk och social hållbarhet

Tekniska förvaltningen ska utveckla verksamhetsuppdraget enligt strategiskt område: Hållbar tillväxt

Mål: Tekniska förvaltningen ska genom aktiva insatser bidra till en ekologisk och social hållbar utveckling och verka för en *minskad klimat- och miljöpåverkan* för att bidra till kommunens mål i Örebro kommuns miljöprogram.

Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall 2016
Riktade från programnämnd				
Kommunens elförbrukning i lokaler och anläggningar, gatubelysning (MWh/år) (GEH)	29 044	27 519	Minskaa	27227
Riktade från driftsnämnd				
Elförbrukning per belysningspunkt i gatubelysning (kWh/belysningspunkt)	Ny indikator 2015	319	Minskar	297
Andelen använd inblandning av återvunnen asfalt i nya toppbeläggningar (procent)	Ny indikator 2015	16	Ökar	15,1
Fossilt koldioxidutsläpp (ton CO₂/år) Från förvaltningens transporter inkl. fordonsprocessens fordon exkl. inhyrda fordon och entreprenader	2 105	1 247	Minskar	1158
Antal kemikalier som innehåller risk eller utfasningsämnen Antalet farliga kemikalier ökar även detta år och förhoppningsvis ska trenden nu vända.	78	80	59	93
Utsläpp av fosfor från Skebäckverket ska minska med 27 procent till och med år 2016 jämfört med medelutsläppen 2005-2010 Bedömningen är att målvärdet på 2,8 ton/år kan uppfyllas 2017 genom fortsatt optimering av befintlig anläggning. Det kan dock vara så att anläggningen behöver kompletteras med ytterligare ett reningssteg för att utsläppen ska bli tillräckligt låga.	3,9	3,4	2,8	3,0
Producerad mängd biogas i kommunen eller av avfall som uppstår i kommunen (GWh) Tekniska förvaltningen saknar uppgifter för kommunens totala biogasproduktion. Biogassamordnartjänsten är fortfarande vakant.			110	-
Förbrukad mängd biogas i kommunen (GWh) Tekniska förvaltningen saknar uppgifter för kommunens totala biogasförbrukning. Biogassamordnartjänsten är fortfarande vakant.			35	-
Antal elever som skolinformationen möter i sin verksamhet Årets målvärde har inte uppnått och en faktor som påverkat detta är personalbyte både i augusti och november/december. Personalbytena har i sin tur påverkat den tänkta marknadsföringen, som inte kunnat genomföras som planerat.	5 119	4 615	6 000	4737

PN/ DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/ förväntade effekter	Status
PN	Som ett led i trafikprogrammet säkra regionens tillgång på förnyelsebart bränsle och tillkomst av fler biogasstationer.	Genom att samäga biogasanläggningen i Karlskoga och samverka med lokala biogasaktörer har kommunen bidragit till en hög biogasproduktion i länet. Efterfrågan till biogas har dock minskat på senare år mycket till följd av avsaknad av biogaskrav i samband med offentliga transportupphandlingar. Detta har i sin tur påverkat utbyggnation av tankstationer negativt. Inga nya tankstationer har tillkommit. Förväntade effekter: sänkt klimatbelastning i kommunen.	Pågående
PN	Medverka i kommunledningskontorets uppdrag (enheten för hållbar utveckling) att under 2016 ta fram en strategi och handlingsplan för arbetet med en giftfrimiljö i kommunens verksamheter med början i förskola och skola. Arbetet utgår från avfallsplanen som togs fram 2014.	Tekniska förvaltningen har bidragit som sakkunniga i uppdraget. Förväntade effekter: Att bidra till ett bra styrande dokument.	Slutfört
PN	På lämpligt sett ge stöd till Kumbro AB i deras uppförande av snabbbladdningsstationer.	Planering och projektering för laddstolpar Byggnation inplanerad 2017. Gassamordnaren har också varit delaktig i möten kring uppdraget för att diskutera kommunens förhållningssätt kring elfordon och laddinfrastruktur utifrån tidigare tagna policyn för biogasdrift. Förväntade effekter: kommunen tydliggör sitt ansvar kring uppförandet av snabbbladdningsstationer.	Pågående
PN	Bidra till projekt Klimatsmart vardag.	Under hösten har vi påbörjat planering av att göra en utmaning i början av 2017 om att spara dricksvatten som en utmaning i Klimatsmart vardag. Förväntad effekt: Fortsätta uppmuntra örebroarna till att spara på dricksvatten.	Pågående
DN	Implementera kommungemensamt arbetssätt för upphandling med social och ekologisk hänsyn	Ett gemensamt projekt startar under 2017 tillsammans med Upphandlings- och uppföljningsavdelningen i syfte att fler upphandlingar ska göras centralt i kommunen. Planering för detta har pågått under hösten 2016. Förväntade effekter: Att Tekniska förvaltningen arbetar enligt kommunens övergripande beslut.	Pågående
DN	Ta fram kommunens långsiktiga viljeinriktning inom biogasområdet	Ansvaret för biogasfrågor i kommunen behöver förtydligas, arbete pågår för att göra en tydligare ansvars- och rollfördelning. Biogassamordnare tjänsten är fortfarande vakant i väntan på beslut om roll och organisationstillhörighet för uppdraget.	Framskjutet
DN	Utarbeta en kommunikationsplan i syfte att stimulera till en fortsatt ökad efterfrågan och övergång till biogas i kommunen	Utformningen av kommunikationsplan pågår. Inväntar organisatoriskt tillhörighet för biogassamordningen. Förväntade effekter: är ett bättre ryckte, kännedom och ökad efterfrågan till biogas i kommunen.	Framskjutet

PN/DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/förväntade effekter	Status
DN	Verka för en ökad produktion, tillgänglighet och användning av biogas i kommunen	Detta uppdrag har varit pausat under hösten i inväntan på beslut om biogassamordnartjänsten. I ett led att möta kommunens miljömål utifrån Klimatstrategin. Förväntade effekter: sänkt klimatbelastning i kommunen.	Framskjutet
DN	Tillse att det kommunala gasnätet är operatörsberoende	Ansvar för biogasfrågor i kommunen behöver förtydligas, arbete pågår för att göra en tydligare ansvars- och rollfördelning. Biogassamordnare tjänsten är fortfarande vakant.	Framskjutet
DN	En betydande andel av förvaltningens gatubelysning ska uppgraderas till LED-teknik	Drygt 3500 armaturer har uppgraderats vilket är över förväntan. Förväntade effekter: Att minska klimatpåverkan och bidra till förvaltningens mål för minskad elanvändning med 15 procent till år 2020. Utförd åtgärd bidrar till minskad elförbrukning med drygt 1000 MWh/år.	pågående
DN	Förvaltningens tunga fordon ska börja använda bränslen med betydligt mindre klimatpåverkan än idag.	Handlingsplanens åtgärder har påbörjats enligt plan. Under året har HVO100 börjat användas som bränsle. Förväntade effekter: Effekten blir, till år 2020 att utsläppen av fossilt koldioxid, vid oförändrad verksamhet, ha minskat med drygt 45 procent. Prognosen är god.	Pågående
DN	Genomförande av miljörevision miljöledningssystemet Miljödiplomering	Miljörevisionen gav godkänt resultat. Förväntade effekter: säkerställer det systematiska miljöarbetet att Tekniska förvaltningen minimerar sin miljöbelastning. Förvaltningen får belägg för att arbetssättet är systematiskt och ger effekt.	Slutfört
DN	Avfallshanteringen inom förvaltningen ska ses över och hålla god utsorteringsgrad.	Arbetet är framskjutet. Förväntade effekter: Tekniska förvaltningen sorterar avfall bättre vilket ger bättre återvinningsgrad.	Framskjutet
DN	Teknik och miljöpedagogernas verksamhet i den interaktiva utställning Kretsloppslandet på Tekniska kvarnen i Karlslund.	I den interaktiva utställning Kretsloppslandet på Tekniska kvarnen i Karlslund genomför teknik- och miljöpedagogerna miljölektioner för de yngsta F-3 (här ingår både avfall och vatten), avfalls- och vattenlektioner för årskurs 4-9 samt miljölektioner för gymnasiet. Vi erbjuder även studiebesök på Atleverket och Reningsverket i Skebäck. Under året genomförs aktiviteter som Rädde stadsparken och skräpplockardagarna. Alla lektioner på Tekniska kvarnen och studiebesök på våra verk är avgiftsfria oavsett skolform. Förväntade effekter: Genom att barn tidigt lär sig hur vi bäst tar hand om vår miljö skapas förutsättningar för ett hållbart beteende även i vuxen ålder. Öka medvetenheten om nedskräpning och dess miljöpåverkan samt vilka kostnader det medför.	Pågående

*) PN=åtagande från programnämnd/ÖSB, DN=åtagande från driftsnämnd

Särskilda utmaningar och önskvärda förutsättningar för att kunna fullfölja vissa uppdrag/åtaganden:

Under 2017 behöver kommunen besluta om organisation och ansvar för de övergripande biogasfrågorna.

5.2.6 Process Styrning, uppföljning och utveckling - kvalitet

Tekniska förvaltningen ska säkra verksamhetsuppdraget enligt reglemente: Process

Mål: Tekniska förvaltningens styrning ska vara *systematisk* och med siktet inställt på *ständiga förbättringar*

Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall 2016
Riktade från driftsnämnd				
Styrindex	70	71	74	77
Kommentarer till indikatorernas utfall:				
I styrindex ingår frågorna: ”Jag är insatt i min arbetsplats mål”, ”Min arbetsplats mål följs upp och utvärderas på ett bra sätt”, ”Jag vet vad som förväntas av mig i mitt arbete”. Förvaltningens har arbetat med att bryta ner övergripande mål och uppdrag i respektive verksamheter Mål- och aktivitetsplan (verksamhetsplan på verksamhetsnivå) samt aktivitetsplaner (läs mer nedan), vilket kan ha bidragit till en förbättrat resultat.				

PN/DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/förväntade effekter	Status
DN	Verksamheterna förbättrar/tydliggör sina processer	Ett arbete har startat att dokumentera kartlagda processer i Docpoint, förvaltningens verksamhetssystem för kvalitet, arbetsmiljö och miljö. Arbetet fortsätter under 2017	Pågående
DN	Projektorganisation kring byggprojekt tas fram	En förbättrad projektmodell utifrån Projektil har införts på Projektledningsenheten inom Park och gata och ska implementeras under 2017 i övriga verksamheter som har byggprojekt. Förväntade effekter: förbättrad kvalitet för projekthanteringen. Arbetsättet skapar också bättre förutsättningar ur arbetsmiljösynpunkt då det ger en bra bild över arbetsbelastning och är en viktig grund för prioritering.	Pågående
DN	Utbildning i projektstyrningsmodellen Projektil för projektägare och projektledare	Avfallsverksamheten samt Park och gata har arbetat enligt projektstyrningsmodellen Projektil och utbildat personal i arbetsättet. Samtliga chefer inom Vatten och avlopp har genomgått utbildning i projektledning. Under 2017 ska ytterligare utbildningar ske. Förväntade effekter: förbättrad kvalitet för projekthanteringen.	Pågående
DN	Aktivitetsplaner tas fram för medarbetarna	Ett arbetsätt kring aktivitetsplaner togs fram inför 2016 och flera av förvaltningens verksamheter har arbetat med aktivitetsplaner i sina enheter. Arbetsättet kommer att fortsätta utvecklas under 2017. Förväntade effekter: skapa en delaktighet, engagemang och förståelse för sina arbetsuppgifter och roll på förvaltningen.	Pågående

PN/ DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/ förväntade effekter	Status
DN	Implementera förbättrat arbetssätt kring Lagar och krav, med hjälp av förändringsstöd i organisationen	Rutin och arbetssätt avseende uppfyllelse av lagar och krav samt arbetet med förändringsstöd ska ses över innan implementeringen sker. Beslut togs hösten 2016 om införande av nytt system för hantering av lagkrav som är mer flexibelt och användarvänligt Förväntade effekter: Säkerställa att vi följer lagar och krav	Pågående
DN	Förenkla, förnya och förbättra arbetssätt med dokumenthantering	En förvaltningsplan för objektet Canea dokument och process (Docpoint) är framtagen med mål och aktiviteter för 2017. Fortsatt utvecklingsarbete är planerat med översyn av dokumentvyer och individuella startsidor i systemet för att säkerställa maximal tillgänglighet utifrån användarnas krav. En idébeskrivning för ett uppdrag som handlar om att säkerställa tillgång till modulen Canea process är framtagen och kommer att beslutas på Tekniska förvaltningens ledningsgrupp i januari 2017. Förväntade effekter: Ett fungerande arbetssätt kring dokumenthanteringssystemet ska säkra att medarbetarna alltid ska ha tillgång till rätt och aktuell information.	Pågående
DN	Förenkla, förnya och förbättra arbetssätt kring avvikelser (IT-system)	En förstudie avseende ett digitalt avvikelshanteringssystem påbörjades, men har sedan nedprioriterats p.g.a. resursbrist. Förväntade effekter: Ett digitalt avvikelshanteringssystem förenklar hela flödet av rapporteringen och förnyelsen är i form av att det blir ett IT-baserat system där mycket sker automatiskt. Arbetssättet förbättras för rapportören, handläggaren och vid uppföljning.	Framskjutet
DN	Årsplaner för kommunikation	Aktiviteter i såväl förvaltningsövergripande- samt verksamhetsspecifika årsplanerna följs upp löpande på respektive ledningsgrupper. Förväntade effekter: attraktiv arbetsgivare, ökad kundnöjdhet och förståelse för förvaltningens arbete.	Pågående
DN	Internkontroll	<u>Resultat från genomförd internkontroll 2016</u> (utifrån riskanalys genomförd hösten 2015): – Tillsyn av upphandling då risk finns att direktupphandlingar görs utan användande av ramavtal. Resultatet visar att tillsynsobjektet Köptrohet har ökat och bedömningen är lindriga brister. Förslag till åtgärd är att fortsätta bidra till att hålla kommunens register aktuella. – Tillsyn av tillämpning av lagar, föreskrifter, riktlinjer då risk finns att det görs felaktig hantering kring personalförmåner och representation. Resultatet visar att tillsynsobjektet har i huvudsak god efterlevnad och bedömningen är lindriga	Slutfört

PN/ DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/ förväntade effekter	Status
		<p>brister. Förslag till åtgärd är att fortsätta informera berörda.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tillsyn av löneutbetalningar då risk finns att det betalas ut felaktig lön till medarbetare på grund av att medarbetare inte registrerar sjukfrånvaro i Personec. Resultatet visar att cheferna har arbetssätt för att följa upp inrapporterad frånvaro i Personec. Dock efterfrågas en automatisering i IT-systemet med signal om att medarbetare inte registrerat närvaro inom normaltiden. <p>Bedömningen är lindriga brister. Förslag till åtgärd är att under år 2017 undersöka på vilket sätt Personec kan anpassas utifrån förvaltningens behov av automatisering och vilka arbetssätt som krävs för att stödja en sådan eventuell förändring.</p> <p><u>Tillsynsområden i 2017 är internkontroll</u> (utifrån riskanalys genomförd hösten 2016):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tillsyn av e-tjänster inom förvaltningen. - Tillsyn av inventarieförteckningar. - Tillsyn av efterlevnad av ”Riktlinjer kränkande särbehandling”. <p>Tillsynsrapport 2016 finns i W3D3 Tn 1819/2016. Tillsynsplan 2017 finns i W3D3 Tn 5405/2016</p> <p>Förväntade effekter: säkerställa att vi följer gällande lagstiftning och att vi har en god ekonomisk hushållning av kommunens skatteintäkter.</p>	
DN	Krisberedskap - utbildningssatsning i den nationella modellen Stabsmetodik för samtliga ledningsgrupper och relevanta nyckelpersoner.	<p>Förvaltningens huvudsäkerhetshandläggare och Tekniska nämndens nämndadministratör har deltagit i utbildning inom Stabsmetodik hösten 2016. Verksamheterna inom förvaltningen har planerat att delta i stabsmetodikutbildning i februari/mars 2017.</p> <p>Förväntade effekter: en god krisberedskap förbereder verksamheterna på att hantera avvikande vardagshändelser och krissituationer på ett framgångsrikt sätt.</p>	pågående

*) PN=åtagande från programnämnd/ÖSB, DN=åtagande från driftsnämnd

5.2.7 Process Jämställd kommun

Tekniska förvaltningen ska utveckla verksamhetsuppdraget enligt de politiska strategiområdena: Människors egenmakt.

Mål: Tekniska förvaltningen ska bidra till att service och tjänster till kunder och medborgare sker *på lika villkor*.

Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall 2016
Riktade från programnämnd				
Antal analyser enligt Gender Budgetmetoden (GEH)	-	1	>/=1	1
Riktade från driftsnämnd				
Andel ärenden med konsekvensbedömning utifrån ett genusperspektiv före beslut där det är relevant (GEH) (ärenden av strategisk karaktär, procent) För årets utfall saknas bedömning. I samband med den större omorganisationen till Kommunstyrelseförvaltningen som dessutom sammanföll med vattenläckan i Stadsbyggnadshus 1 under hösten, försvann underlaget för att på ett tillförlitligt sätt kunna fastställa indikatorn.	54	76	100	-
Genomsnittlig sysselsättningsgrad (procent)				
- Totalt	98,6	99,0	Oförändrat	99,21
- kvinnor	98,3	99,0	Oförändrat	99,08
- män	98,7	98,9	Oförändrat	99,25

PN/DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer samt uppnådda/förväntade effekter	Status
PN	Genomföra genderbudgetprojekt årligen (gäller hela mandatperioden) Definiera ett genderbudgetprojekt där det belyses hur resurser används ur ett genderperspektiv.	Tekniska nämndens genderbudget för 2016 analyserade Återvinningscentralerna ur ett jämställdhetsperspektiv. Överlag fick återvinningscentralerna ett gott betyg och det fanns inga siffror som pekade på några större skillnader i hur män och kvinnor upplever servicen på återvinningscentralerna. Se bilaga 4. Uppnådd effekt: Säkerställt att nämndens resursfördelning mellan kvinnor och män med utgångspunkt att medlen fördelats rättssäkert och rättvist.	Slutfört
DN	Säkerställa arbetssättet med konsekvensbedömningar för beslut av strategisk karaktär med betydelse för framtiden i Tekniska nämnden.	Förvaltningen säkerställer att konsekvensbedömning görs inför beslut av strategisk karaktär med betydelse för framtiden i Tekniska nämnden. Konsekvensbedömningar görs ur ett barn-, genus- och mångfaldsperspektiv. Förväntad effekt: säkerställa att förvaltningen tillhandahåller medborgarna service på lika villkor	Pågående
DN	Påbörja arbete utifrån ”Strategi för ett jämställt Örebro”	Arbetet utifrån ett jämställt Örebro finns med i förvaltningens ledningsgrupps handlingsplan för 2017. Även verksamhetsplan, utifrån strategin har aktiviteter och mål lyfts in i programplan och verksamhetsplan. Förväntade effekter: säkerställa att förvaltningen tillhandahåller medborgarna service på lika villkor.	Framskjutet

*) PN=åtagande från programnämnd/ÖSB, DN=åtagande från driftsnämnd

Särskilda utmaningar och önskvärda förutsättningar för att kunna fullfölja vissa uppdrag/åtaganden:

I arbetet med att konkretisera Strategi för ett jämställt Örebro utifrån Tekniska förvaltningens verksamhet önskas stöd från kommunstyrelseförvaltningen, bland annat kring stöd i rekryteringsprocessen för att locka fler kvinnliga medarbetare samt i ett medborgarperspektiv få stöd i trygghetsarbetet.

5.3 Målgruppernas uppfattning om tjänsterna

Tekniska förvaltningen ska säkra verksamhetsuppdraget enligt reglemente: Brukare

Mål: Tekniska förvaltningen ska vara en *tillgänglig* servicegivare, kännetecknas av *ett gott bemötande* och verka för att tjänsterna utvecklas i *dialog* med kunderna och medborgarna.

Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall 2016
Riktade från programnämnd				
Tekniska förvaltningens kundmätning (NKI)(GEH) Ny kundmätning med start år 2016. Under 2016 har en förvaltningsövergripande kundmätning samt en kundmätning för avfallsverksamheten genomförts. En djupare analys av resultatet kommer att genomföras 2017. Statistiken kommer även redovisas könsuppdelad från och med kundmätning 2017.				
Sammantaget resultat hela förvaltningen				
– Totalt			>70	66
– Kvinnor			>70	64
– Män			>70	67
Torg, parker och lekplatser			>60	66
Gator, vägar, gång och cykelvägar			>60	58
Vatten och avlopp			>80	77
Avfall			>70	69
Servicegaranti: Snöröjning på gång-, cykel- och körbanor (procent, GEH) Snöröjning ska påbörjas på gång och cykelvägar efter avslutat snöfall vid minst sju cm djup. På körbanor påbörjas snöröjning efter avslutat snöfall vid minst tio cm djup. Röjning ska vara avslutad inom tolv timmar. Snöröjning på gång- och cykelbanor har under året haft en högre standard än vad garantin utlovar med anledning av sopsaltningen. Under vintern 2016/2017 har fyra sopsaltningsmaskiner varit i drift.	100	100	100	100
Servicegaranti: Ansökan om parkeringstillstånd för rörelsehindrade (procent, GEH) Ansökan om parkeringstillstånd för rörelsehindrade ska handläggas inom fyra veckor.	100	100	100	100
Servicegaranti: Potthål (procent, GEH) Potthål på körbanor samt gång och cykelvägar ska lagas inom fem dagar från det att anmälan kommit in till kommunen. Utfallet 98 procent är en kvalificerad bedömning. Anledningen till att garantin inte helt uppfyllts under året beror dels på att det är otydliga adresser på anmälan samt att Park och gata har fått lägga personalresurser på annan asfaltslagning med anledning av oenighet med entreprenör för asfترلäggning.	99	99	99	98
Servicegaranti: Asfaltsåterställning (procent, GEH)	-	90	90	-

Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall 2016
Asfaltsåterställning ska vara utförd inom en månad efter det att Tekniska förvaltningen fått en anmälan från de som utfört schakt, ledningsarbeten och återfyllning att arbetet är klart. Avser perioden maj-oktober. Under 2016 har garantin för asfaltsåterställning inte kunna uppfyllas eller mätas med anledning av oenighet med entreprenör för asfaltläggning				
Servicegaranti: Tillgång till vatten inom tre timmar (procent, GEH) Vid vattenläcka inom det område där kommunen ansvarar för vatten och avlopp	100	100	90-100	100
Servicegaranti: Tillgång till vatten i kranen inom 24 timmar (procent, GEH) Vid vattenläcka inom det område där kommunen ansvarar för vatten och avlopp	100	100	90-100	100
Servicegaranti: Kärlutställning (procent, GEH) Under året utökades servicegarantin till att omfatta ytterligare ett antal tjänster. Indikatorn har utvecklats positiv på helåret jmf. med utfall tidigare år, vilket är ett resultat av förbättringar i verksamheten framförallt gällande informationsflöde samt rutiner vid praktisk hantering och transport. November och december isolerat visar dock ett något sämre resultat, delvis beroende på en generellt lägre lösningsgrad av avfallsärenden i Servicecenter.	96,4	97	90-100	98,8
Riktade från driftsnämnd				
SCB:s medborgarundersökning (NMI) Indexet "Renhållning och sophämtning" rör både Avfall och Park och gata och är ett resultat av vad medborgarna tycker om avfallshämtning, tillgängligheten av återvinningscentraler, klotter och skadegörelse samt renhållning av parker och allmänna platser.	utfall 2013			
– Gator och vägar	54	59	60	56
– Gång- och cykelvägar	55	58	60	60
– Vatten och avlopp	82	77	80	80
– Renhållning och sophämtning	66	70	70	68
Kritik på Teknik				
Standarden på de stora gatorna i kommunen (procent)				
– Totalt	47		öka	47
– Kvinnor				52
– Män				40
Standarden på gång- och cykelvägarna (procent)				
– Totalt	55		öka	56
– Kvinnor				56
– Män				56
Snöröjning och halkbekämpning på de större vägarna och gatorna (procent)				
– Totalt	57		öka	71
– Kvinnor				69
– Män				75

Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall 2016
Snöröjning och halkbekämpning på cykelvägar (procent)				
Totalt	35		öka	50
Kvinnor				51
Män				49
Andel som inte haft störningar i vattenförsörjningen (procent)				
– Totalt	76		85	79
– Kvinnor				75
– Män				83
Information om vad som får spolras ner i avloppet (procent)				
– Totalt	70		70	75
– Kvinnor				75
– Män				74
Information om gällande taxor och bestämmelser för VA (procent)				
– Totalt	51		51	46
– Kvinnor				36
– Män				57
Bli av med ditt farliga avfall? (procent)				
– Totalt	78		78	73
– Kvinnor				70
– Män				76
Kritik på teknik genomförs av SKL vart tredje år. Förvaltningen har haft uppdrag från programnämnd Samhällsbyggnad och haft som mål att utveckla kvaliteten på vinterväghållningen, särskilt för cyklister. Genom ett högre resultat Kritik på teknik så har vi fått bekräftat att Örebro's innevånare tycker att det skett en avsevärd förbättring sedan år 2013. Kommentar till indikator ”Information om gällande taxor och bestämmelser för VA”: Anledningen till ett lägre resultat gällande taxor och bestämmelser beror troligtvis på att brukningstaxan legat oförändrad år 2013-2015. I samband med en höjning går informationen ut mer omfattad. Anledningen till den stora skillnaden mellan kvinnor och män så har en hög andel kvinnor svarat ”vet ej” i frågan. Av de som svarat på skäl till varför man är missnöjd med insamling av farligt avfall så framträder två huvud orsaker. Insamlingen ligger för långt bort samt att man är osäker på vad som får lämnas in.				
Kommentarer till indikatorernas utfall:				
Generella servicegarantier har tagits bort från Tekniska nämndens verksamhetsuppföljning. Servicegarantierna följs endast upp på kommunövergripande nivå.				
Indikatorer Antal genomförda medborgardialoger, Antal beslutsområden som har varit föremål för medborgardialog innan beslut fattas, är borttagna ur uppföljningen i enlighet med beslut fattat av Kommunfullmäktige (§198, 2016-06-15).				

PN/DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer och förväntade effekter	Status
PN	Utse område/områden för medborgardialog och utföra dessa.	Se kapitel 5.2.1	Pågående
DN	Genomföra åtgärder utifrån genomförd medborgardialog kring Tybbleparken.	Se kapitel 5.2.1	Pågående
DN	Samverka med områdesgrupper, områdesansvariga och andra förvaltningar och kommunala bolag i syfte att skapa en trevlig, trygg och säker offentlig miljö i Örebros stadsdelar.	Se kapitel 5.2.1	Slutfört
DN	Samverka med Tillgänglighetsrådet för ökad tillgänglighetsanpassning av stadens offentliga miljöer.	Se kapitel 5.2.1	Slutfört
DN	Genomföra dialog med City Örebro och fastighetsägare för att kvalitetssäkra renhållningen i centrum.	Se kapitel 5.2.1	Slutfört
DN	Slutföra bemötandebildning	Samtliga medarbetare har under året genomfört bemötandebildning steg 2. Förväntade effekter: skapa förståelse och insikt i hur vi bemöter varandra internt men även våra medborgare och kunder. Ger ett bättre arbetsklimat och trivsammare arbetsplats.	Slutfört
DN	Implementera förbättrade kundmätning på förvaltningen (NKI)	I syfte att mäta och förbättra Tekniska förvaltningens kundnöjdhet och kvaliteten på våra tjänster så har förvaltningen tagit fram en ny och förbättrad kundmätning. Under året genomfördes en förvaltningsövergripande kundmätning samt en kundmätning på Avfallsverksamheten (en för privatpersoner och en för företag). Kundmätningarna kommer att fortsätta genomföras på förvaltningsövergripande nivå samt på verksamhetsnivå enligt fastställd tidsplan. Förväntade effekter: förbättrad kundnöjdhet och kvaliteten på tjänsterna.	Slutfört
DN	Externt varumärkesarbete.	Vatten och avlopp arbetar tillsammans med Park och gata kring en förbättrad, förebyggande kommunikation kring gatuarbeten. Syftet är att utveckla förbättrade interna rutiner som ska generera förbättrad, förebyggande kommunikation till berörda kunder och medborgare inför, under och efter gatuarbeten. Ett systemstöd för schaktrémisser och grävillstånd är under utveckling. Vatten och avlopp har lanserat en rekryteringswebb (orebro.se/va-jobb) som bland annat beskriver hur det är att arbeta inom Vatten och avlopp. Förväntade effekter: Få effektiv och sökbar hantering och dokumentation av ärenden som gäller schaktrémisser och grävillstånd. Skapa en transparens och förståelse för medborgarna om pågående gatuarbeten, vilket bidrar till en enklare vardag för medborgarna.	Pågående

5.4 Ekonomi, resurser och effektivitet

Tekniska förvaltningen ska säkra verksamhetsuppdraget enligt reglemente: Ekonomi

Mål: Tekniska förvaltningen ska ha en *budget i balans*.

5.4.1 Ekonomi (hushålla)

Tekniska nämndens driftbudget för den skattefinansierade verksamheten är 142,6 mnkr. Totalt gör vi ett underskott i verksamheten med 1,7 mnkr.

Uppdraget att sänka våra nettokostnader med 736 tkr klarar vi genom en mix av ökade avgifter och kostnadsänkningar. Utöver omprövningskravet hade Tekniska nämnden ett intäktskrav på avfallsverksamheten på två mnkr vilket också verkstälts.

Planeringsreserven på 200 tkr var tänkt att nyttjas för nämndens egna kostnader i samband med medborgardialoger. Dessa kostnader har i huvudsak rymts inom nämndens ”ordinarie” budget och endast 12 tkr har använts ur reserven. Kvar i planeringsreserven är alltså 188 tkr.

Årets budget på 20 mnkr för vinterväghållningen överskreds med 4,9 mnkr. Vi har ökat standarden på gång- och cykelvägar genom utökad sopsaltning vilket gjort att kostnaderna ökat i förhållande till de budgeterade.

Som en följd av kommunens införande av en ny redovisningsprincip för exploateringsverksamheten flyttas exploateringsutgifter för park och gator till anläggningstillgång. De aktiveras när anläggningen tas i drift och börjar generera kapitalkostnad. Tekniska nämnden har ansvar för drift och underhåll av investeringar gjorda för park och gator och kapitalkostnaderna för dessa investeringar kommer att synas i nämndens resultat. I bokslut reserveras medel från sålda exploateringsfastigheter i eget kapital för att finansiera kapitalkostnader för exploateringsinvesteringar och de ska därför inte belasta nämndens resultat. För att göra detta transparent kommer det att tillföras två rader i den kommungemensamma resultatrapporten så att nettoresultat redovisas före och efter att kapitalkostnader för exploateringsinvesteringar förts mot eget kapital. I tabellerna under kapitel 5.4.1.2 har vi särredovisat kapitalkostnaderna för exploateringsfastigheter i en egen tabell.

Parkeringsintäkterna fortsätter att öka kraftigt. Det gör att vi klarar att finansiera ökade kostnader i förhållande till budget för t.ex. nertagning av almsjuka träd, vattning av nyplanterade träd, utökad renhållning i city och kostnadsökning för kompensation till vägföreningar. Park och gata exkl. vinterväghållningen gör ett underskott på endast 18 tkr.

I samband med delårsrapporten i augusti begärde nämnden tilläggsanslag för ökade kapitalkostnader som beror på nytt regelverk vad gäller avskrivningstider och komponentredovisning. Nämnden fick 3,9 mnkr i kompensation för dessa kostnader under hösten. Nämnden begärde också kompensation för ökade

kapitalkostnader som beror på ökade volymer vilket inte reglerats under 2016. Dessa kostnader uppgår till 0,5 mnkr och bör avräknas vårt resultat i samband med bokslutet och justeras i budget 2017.

Vi har förändrat förvaltningens inköpsorganisation i syfte att säkerställa avtalstroheten mot våra leverantörer. Det har bland annat inneburit att vi styrt allt fler av förvaltningens inköp av varor mot vårt gemensamma förråd. Därmed ökar både intäkter och kostnader i förhållande till budget med drygt 1,5 mnkr inom den delen av Fordons verksamhet. Fordon gör ett överskott på totalt 2,3 mnkr i förhållande till årets budget.

Staben har haft vakanta tjänster i perioder även i år. Tillsammans med Ledning gör det att verksamheterna slutar på ett överskott på 0,8 mnkr.

Avfallsverksamheten gör ett överskott på cirka 2 mnkr. När nämnden fattade beslut om budget 2016 var ju konsekvenserna av komponentavskrivningen inte kända. För Avfalls del innebar det nya regelverket en sänkning av kapitalkostnaderna med ca 4,2 mnkr i förhållande till budget. Det överskottet ”åts” delvis upp av den reavinstförlust på 3,2 mnkr som uppstod i samband med att kompostanläggning vid Atle behövde rivas.

Atle fick även i år in en större mängd förorenade jordar än budgeterat och det gjorde att det fanns utrymme att täcka ”avkastningskravet” på 2 mnkr och de ökade kostnader som införandet av optisk sortering innebär och ändå landa på ett överskott.

Vatten- och avloppsverksamheten har gjort medvetna satsningar för att minska skulden till abonnenterna. Vi har framförallt ökat utbytestakten av gamla ledningar och ”betat av” tidigare eftersatt underhåll vid Reningsverket. Vatten och avlopp gör ett underskott på totalt 7,5 mnkr och minskar alltså skulden till abonnenterna med motsvarande summa. Redovisning av skulden, som nu är knappt 9 mnkr, sker i balansräkningen.

Vi har inte fått något anslag för Fordonsgas. Kostnaderna, som blev 475 tkr, brukar regleras i samband med bokslut och vi förutsätter att så blir fallet även 2016.

Vi har inte lyckats med att rekrytera ingenjörer i den takt vi önskat. Detta har lett till att vi inte kunnat planera och projektera investeringar på planerat sätt. Inom Vatten och avlopp har dessutom en del projekt skjutits på framtiden beroende på att vi inte fått beslut om markåtkomst.

5.4.1.1 Ekonomiska nyckeltal

Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall 2016
Riktade från programnämnd				
Verksamhetens ramavvikelse, mnkr (GEH)				
Skattefinansierad verksamhet	+9,3	- 1,0	+0	-1,7
Vatten och avlopp	+0	+0	+0	+0
Avfall	+0	+8,3	+0	+1,8
Fordonsgas	-0,4	-0,8	-0,3	-0,5
Riktade från driftsnämnd				
Vinterväghållning (tkr)	18 062	28 735	20 000	24 975
Vinterväghållning körbana (kr/m²)	3,2	4,7	3,2	3,2
Vinterväghållning gång/cykelvägar (kr/m²)	8,8	13,8	9	13,6
Asfaltsunderhåll körbanor (tkr)	15 625	20 714	20 000	10 545
Asfaltsunderhåll gång/cykelvägar (tkr)	3 995	5 945	5 000	5 102
Väghållning kostnad per m² körbanor sommar/vinter Resultatet är beroende av väderförhållanden under vintermånaderna	6,5	6,1	-	6,3
Prydnadsgräsmatta kostnad per m²	3	3	2,8	3,2
Vår- och sommarrabatter kostnad per m² (ej urnor)	1 745	820	850	837
Buskage kostnad per m²	5,32	6,30	6	11,5
Drift- och underhållskostnad dricksvattenproduktion (kr/ansluten)	220	115	Minska	101
Drift- och underhållskostnad för distribution av dricksvatten (kr/ansluten)	120	111	Minska	119
Drift- och underhållskostnad för avledning av spillavloppsvatten (kr/ansluten)	60	81	Minska	85
Drift- och underhållskostnad för behandling av avloppsvatten (kr/ansluten PE=personequivivalent person)	166	187	Minska	177

PN/DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer och förväntade effekter	Status
TN	Avstämningsmöten - prognos och uppföljning varje månad chef/ekonom	God ekonomisk kontroll genom systematisk avstämning och uppföljning utifrån budgeterade kostnader och resultat	Pågående
TN	Bedriva investeringsprojekt utifrån projektmodellen Projekt1	God ekonomisk kontroll genom systematisk avstämning och uppföljning utifrån budgeterade kostnader och resultat	pågående

*) PN=åtagande från programnämnd/ÖSB, DN=åtagande från driftsnämnd

Särskilda utmaningar och önskvärda förutsättningar för att kunna fullfölja vissa uppdrag/åtaganden:

Park och gatas ekonomistöd skulle behöva utökas så att Park och gata får en effektivare hantering och kontroll av transaktioner.

5.4.1.2 Driftnämndens samlade ekonomi

Enhet	2016 Avv		20%	Kommentar
	Bu o Bo	Justerat		
Nämnd	0	0	0	
Planeringsreserv	188	188	38	
Vinterväg	-4 933	0	0	
Park och gata övrigt	-18	432	86	450 tkr kapitalkostnadskomp
Fordon	2 301	0	0	
Ledning	-345	0	0	Justerat resultatet på stab
Stab	1 121	776	155	
Nettokostnad	-1 686	1 396	279	

Vi gör ett underskott på 1,7 mnkr i den samlade skattefinansierade verksamheten. För att få fram ett underlag för överfört resultat till 2017 har vi justerat enligt tabell ovan. Utifrån detta resonemang föreslår förvaltningen att nämnden begär att 20 % av det justerade resultatet, 279 tkr, förs över till 2017.

Nämnd	2015	2016	2016	2016	Förändr tkr 2015 o 2016	Förändr% 2015 o 2016
	Bokslut	Budget	Bokslut	Avvikelse		
5A Personalkostnader	-742	-725	-695	30	46	-6
5B Övriga personalomkostnader	-58	-50	-68	-18	-10	17
6B Köp IT-tjänster och program	-64	-65	-88	-23	-24	37
6D Övriga kostnader	-4	-15	-4	11	0	-3
Planeringsreserv	-97	-200	-12	188	85	-88
Netto	-962	-1 055	-892	163	70	-7

Vi har endast använt 12 tkr ur planeringsreserven att täcka kostnader i samband med medborgardialog.

Park och gata vinterväg	2015	2016	2016	2016	Förändr tkr 2015 o 2016	Förändr% 2015 o 2016
	Bokslut	Budget	Bokslut	Avvikelse		
3J Övriga intäkter	3 327	0	3 525	3 525	198	6
Summa Intäkter	3 327	0	3 525	3 525	198	6
4J Kapitalkostnader	-99	0	-265	-265	-167	169
4L OH-kostnader	-148	0	-153	-153	-5	3
4M Intern tidskrivning	-11 509	-6 727	-12 237	-5 510	-727	6
4O Övrigt material	-3 529	-1 500	-2 393	-893	1 135	-32
4P Entreprenader	-15 076	-11 615	-10 550	1 065	4 527	-30
5A Personalkostnader	0	0	-1 268	-1 268	-1 268	
6F Hyra bilar och maskiner	-300	-100	-262	-162	38	-13
6G Övriga tjänster	-1 450	-100	-1 372	-1 272	78	-5
Summa Kostnader	-32 112	-20 042	-28 500	-8 458	3 612	-11
Netto	-28 785	-20 042	-24 975	-4 933	3 810	-13

Underskottet på 4,9 mnkr härrör i huvudsak från ökade kostnader för gång- och cykelvägar. Personalkostnaderna avser kostnader för nytt beredskapsavtal som fick helårseffekt under 2016.

Park och gata exkl vinterväg	2015 Bokslut	2016 Budget	2016 Bokslut	2016 Avvikelse	Förändr tkr 2015 o 2016	Förändr% 2015 o 2016
3A Avgifter	41 799	40 147	49 433	9 286	7 634	18
3B Statsbidrag	3 887	1 400	3 314	1 914	-573	-15
3C Försäljning av verksamhet	20 577	10 135	12 881	2 746	-7 696	-37
3G Övriga interna intäkter	5 500	0	0	0	-5 500	-100
3H OH-intäkter	3 814	10 632	10 632	0	6 818	179
3I Intern tidskrivning	94 692	99 458	104 420	4 962	9 727	10
3J Övriga intäkter	53 016	39 136	38 770	-366	-14 246	-27
Summa Intäkter	223 284	200 908	219 449	18 541	-3 835	-2
4J Kapitalkostnader	-45 984	-46 162	-51 378	-5 216	-5 394	12
4L OH-kostnader	-5 227	-10 632	-11 487	-855	-6 260	120
4M Intern tidskrivning	-70 113	-71 004	-75 169	-4 165	-5 056	7
4N Bidrag mm	-12 303	-9 778	-9 018	760	3 285	-27
4O Övrigt material	-9 929	-8 371	-11 130	-2 758	-1 201	12
4P Entreprenader	-64 315	-49 885	-46 933	2 952	17 382	-27
5A Personalkostnader	-69 457	-75 088	-77 559	-2 471	-8 102	12
5B Övriga personalomkostnader	-3 057	-2 142	-2 691	-550	366	-12
6A Lokalhyror	-8 481	-6 732	-7 955	-1 224	526	-6
6B Köp IT-tjänster och program	-758	-511	-776	-265	-18	2
6C Konsulttjänster	-3 475	-1 152	-1 826	-674	1 649	-47
6D Larm mm	-551	-194	-568	-374	-17	3
6E Bränsle, energi och vatten	-14 254	-12 761	-13 819	-1 059	435	-3
6F Hyra bilar och maskiner	-14 179	-12 935	-15 291	-2 356	-1 113	8
6G Övriga tjänster	-7 991	-7 303	-8 337	-1 034	-346	4
6H Telefoni	-543	-410	-615	-206	-72	13
7D Övriga kostnader	-137	-1 279	-344	936	-206	150
Summa Kostnader	-330 755	-316 337	-334 896	-18 559	-4 141	1
Netto	-107 471	-115 430	-115 447	-18	-7 976	7

De ökade kapitalkostnaderna som beror på investeringar som gjorts för att minska driftkostnaderna på lång sikt klarar vi på kort sikt att finansiera med ökade intäkter inom parkeringsverksamheten. Kapitalkostnadsökningar beroende på ändrat regelverk med anledning av komponentredovisning är kompenserade. Resultatet bör justeras med 450 tkr för volymökningar under året.

Exploatering kapitalkostnader	2015 Bokslut	2016 Budget	2016 Bokslut	2016 Avvikelse	Förändr tkr 2015 o 2016	Förändr% 2015 o 2016
3A Avgifter	0	0	1 045	1 045	1 045	
3J Övriga intäkter	0	0	6 748	6 748	6 748	
Summa Intäkter	0	0	7 793	7 793	7 793	
4J Kapitalkostnader	0	0	-7 793	-7 793	-7 793	
Summa Kostnader	0	0	-7 793	-7 793	-7 793	
Netto	0	0	0	0	0	

Som en följd av kommunens införande av en ny redovisningsprincip för exploateringsverksamheten flyttas exploateringsutgifter för park och gator till anläggningsstillgång inom Tekniska nämnden. I samband med bokslutet kommer kostnaderna att bokas mot kommunens egna kapital.

Fordon	2015 Bokslut	2016 Budget	2016 Bokslut	2016 Avvikelse	Förändr tkr 2015 o 2016	Förändr% 2015 o 2016
3A Avgifter	15	1 420	39	-1 381	24	162
3C Försäljning av verksamhet	602	837	721	-116	119	20
3F Reavinst	1 902	2 000	2 912	912	1 010	53
3G Fordonshyror	60 988	59 350	63 426	4 076	2 438	4
3H OH-intäkter	3 896	2 405	3 668	1 263	-228	-6
3I Intern tidskrivning	455	420	104	-316	-351	-77
3J Övriga intäkter	36 658	37 074	39 517	2 443	2 860	8
Summa Intäkter	104 517	103 506	110 387	6 881	5 870	6
4J Kapitalkostnader	-31 710	-30 502	-34 914	-4 412	-3 204	10
4L OH-kostnader	-2 381	-3 537	-2 179	1 358	202	-8
4O Övrigt material	-12 756	-10 183	-13 054	-2 871	-298	2
4P Entreprenader	-720	-778	-843	-65	-123	17
5A Personalkostnader	-17 528	-17 389	-16 837	552	691	-4
5B Övriga personalomkostnader	-385	-432	-337	95	49	-13
6A Lokalhyror	-10 484	-10 580	-9 838	742	647	-6
6B Köp IT-tjänster och program	-62	-165	-105	60	-43	68
6C Konsulttjänster	-45	-50	0	50	45	-100
6D Skatter och avgifter	-2 547	-3 110	-2 204	906	343	-13
6E Bränsle, energi och vatten	-8 915	-9 500	-9 321	179	-407	5
6F Hyra bilar och maskiner	-3 846	-4 834	-4 529	305	-684	18
6G Övriga tjänster	-16 107	-15 245	-16 721	-1 476	-614	4
6H Telefoni	-182	-204	-186	18	-4	2
7B Reaförluster	-161	-200	-194	6	-33	20
7D Övriga kostnader	-314	-323	-351	-28	-37	12
Summa Kostnader	-108 144	-107 032	-111 613	-4 581	-3 469	3
Netto	-3 626	-3 526	-1 225	2 301	2 401	-66

Anslaget avser Combuds verksamhet.

Ledning	2015 Bokslut	2016 Budget	2016 Bokslut	2016 Avvikelse	Förändr tkr 2015 o 2016	Förändr% 2015 o 2016
3J Övriga intäkter	7 274	7 262	7 264	2	-9	0
Summa Intäkter	7 274	7 262	7 265	3	-9	0
4J Kapitalkostnader	-96	-85	-126	-41	-30	31
4L OH-kostnader	-59	-60	-39	21	19	-33
4O Övrigt material	-306	-380	-235	145	71	-23
4P Entreprenader	-186	-55	-48	7	138	-74
5A Personalkostnader	-1 310	-1 356	-1 203	153	108	-8
5B Övriga personalomkostnader	-714	-680	-1 147	-467	-432	61
6B Köp IT-tjänster och program	-82	-100	-92	8	-10	12
6C Konsulttjänster	-54	0	-309	-309	-254	470
6F Hyra bilar och maskiner	-5	-6	-3	3	1	-27
6G Övriga tjänster	-1 041	-810	-666	144	376	-36
6H Telefoni	-8	-8	-7	1	1	-7
7D Övriga kostnader	-14	0	-14	-14	0	3
Summa Kostnader	-3 876	-3 540	-3 888	-348	-12	0
Netto	3 398	3 722	3 377	-345	-21	-1

Stab	2015 Bokslut	2016 Budget	2016 Bokslut	2016 Avvikelse	Förändr tkr 2015 o 2016	Förändr% 2015 o 2016
3J Övriga intäkter	1 044	1 379	3 623	2 244	2 579	247
Summa Intäkter	1 044	1 379	3 623	2 244	2 579	247
4J Kapitalkostnader	-47	-48	-38	10	8	-18
4O Övrigt material	-104	-200	-70	130	33	-32
4P Entreprenader	-1	-65	-9	56	-8	695
5A Personalkostnader	-5 932	-6 785	-6 179	606	-246	4
5B Övriga personalomkostnader	-133	-120	-120	0	14	-10
6A Lokalhyror	-460	-368	-339	29	121	-26
6C Konsulttjänster	-33	-25	-585	-560	-552	1 682
6G Övriga tjänster	-92	-5	-1 406	-1 401	-1 314	1 435
6H Telefoni	-31	-35	-28	7	4	-12
Summa Kostnader	-6 833	-7 651	-8 773	-1 122	-1 940	28
Netto	-5 789	-6 272	-5 151	1 121	638	-11

Våra administrativa enheter gör tillsammans ett överskott på ca 0,8 mnkr. För att öka tydligheten runt hanteringen av kartavgifter sköts det numera av staben vilket innebär att staben redovisar ökade intäkter och motsvarande kostnadsökning i förhållande till budget.

Taxefinansierad verksamhet

VA- och Avfallsverksamheterna finansierar sin verksamhet inom ramen för respektive taxas långsiktiga utveckling.

Avfall	2015 Bokslut	2016 Budget	2016 Bokslut	2016 Avvikelse	Förändr tkr	Förändr %
3A Avgifter	119 596	116 390	125 299	8 909	5 703	5
3G Ränteintäkter	1 743	1 750	1 491	-259	-253	-15
3J Övriga intäkter	9 865	10 331	8 842	-1 489	-1 022	-10
Summa Intäkter	131 203	128 471	135 632	7 161	4 428	3
4J Kapitalkostnader	-11 022	-9 923	-5 124	4 799	5 897	-54
4L OH-kostnader	-7 139	-5 271	-7 450	-2 179	-312	4
4M Intern tidskrivning	-602	-450	-564	-114	38	-6
4N Övriga interna kostnader	-550	-1 110	-798	312	-248	45
4O Övrigt material	-4 864	-6 567	-6 986	-419	-2 122	44
4P Entreprenader	-49 081	-48 887	-53 261	-4 374	-4 180	9
5A Personalkostnader	-31 762	-32 240	-32 528	-288	-766	2
5B Övriga personalomkostnader	-869	-796	-848	-52	22	-2
6A Lokalhyror	-1 245	-1 345	-1 216	129	29	-2
6B Köp IT-tjänster och program	-61	-245	-226	19	-164	267
6C Konsulttjänster	-939	-855	-1 426	-571	-487	52
6D Larm mm	-705	-645	-565	80	140	-20
6E Bränsle, energi och vatten	-4 053	-3 720	-3 399	321	654	-16
6F Hyra bilar och maskiner	-10 373	-10 684	-10 420	264	-47	0
6G Övriga tjänster	-4 410	-4 030	-4 583	-553	-174	4
6H Telefoni	-228	-237	-226	11	1	-1
7A Inhyrd personal	0	-200	-67	133	-67	
7B Reaförluster	0	0	-3 183	-3 183	-3 183	
7D Övriga kostnader	4 975	-1 012	-748	264	-5 723	-115
Summa Kostnader	-122 928	-128 217	-133 619	-5 402	-10 691	9
Netto	8 276	254	2 013	1 759	-6 263	-76

Exklusive deponin som redovisas i balansräkningen

Intäkterna för förenade jordar gör att vi även 2016 gör ett överskott på Avfall.ar på ett överskott på 8,3 mnkr. Utöver ovanstående kostnader har vi haft kostnader på deponin med 1,8 mnkr som avräknats mot balansräkningen.

VA	2015 Bokslut	2016 Budget	2016 Bokslut	2016 Avvikelse	Förändr tkr	Förändr %
3A Avgifter	167 570	163 160	170 859	7 699	3 289	2
3C Försäljning av verksamhet	1 431	1 844	1 979	135	549	38
3G Ränteintäkter	19 177	23 478	18 809	-4 669	-368	-2
3H OH-intäkter	13 205	13 205	13 205	0	0	0
3I Intern tidskrivning	63 150	66 492	65 804	-688	2 654	4
3J Övriga intäkter	14 843	12 376	12 042	-334	-2 801	-19
Summa Intäkter	279 377	280 555	282 698	2 143	3 322	1
4J Kapitalkostnader	-58 325	-64 755	-61 033	3 722	-2 708	5
4L OH-kostnader	-22 343	-22 497	-22 461	36	-118	1
4M Intern tidskrivning	-46 707	-39 370	-49 668	-10 298	-2 961	6
4N Övriga interna kostnader	-5 590	-23 218	-5 890	17 328	-300	5
4O Övrigt material	-24 316	-15 686	-21 998	-6 312	2 318	-10
4P Entreprenader	-21 484	-12 563	-19 586	-7 023	1 898	-9
5A Personalkostnader	-57 701	-62 291	-61 942	349	-4 241	7
5B Övriga personalomkostnader	-1 847	-1 917	-1 751	167	96	-5
6A Lokalhyror	-1 868	-1 880	-2 207	-327	-339	18
6B Köp IT-tjänster och program	-2 325	-2 716	-3 612	-896	-1 288	55
6C Konsulttjänster	-2 790	-3 355	-2 234	1 121	556	-20
6D Larm mm	-1 008	-817	-2 532	-1 715	-1 525	151
6E Bränsle, energi och vatten	-18 088	-20 018	-17 063	2 955	1 026	-6
6F Hyra bilar och maskiner	-4 897	-5 261	-5 129	132	-233	5
6G Övriga tjänster	-7 770	-2 004	-2 038	-34	5 732	-74
6H Telefoni	-955	-917	-972	-55	-17	2
7D Övriga kostnader	-1 362	-1 288	-2 581	-1 293	-1 218	89
Summa Kostnader	-279 377	-280 555	-282 698	-2 143	-3 322	1
Netto	0	0	0	0	0	

Underskottet beror på ökad utbytestakt av våra vattenledningar och tillfälligt utökad underhåll vid Reningsverket. VA-verksamhetens underskott minskar alltså skulden till abonnenterna 2016. Redovisning av skulden sker i balansräkningen.

Fordonsgas	2015 Bokslut	2016 Budget	2016 Bokslut	2016 Avvikelse	Förändr tkr	Förändr %
3J Övriga intäkter	6 169	6 500	6 348	-152	178	3
Summa Intäkter	6 169	6 500	6 348	-152	178	3
4J Kapitalkostnader	-2 016	-1 878	-1 877	1	140	-7
4M Intern tidskrivning	-300	-50	-18	32	282	-94
4O Övrigt material	0	-50	-119	-69	-119	
4P Entreprenader	-153	-172	-289	-117	-136	89
5A Personalkostnader	-138	-140	-108	32	30	-22
5B Övriga personalomkostnader	-26	-20	-29	-9	-3	13
6A Lokalhyror	-38	-125	-15	110	24	-62
6B Köp IT-tjänster och program	-42	-5	-1	4	41	-98
6C Konsulttjänster	0	-10	-3	7	-3	
6E Bränsle, energi och vatten	-4 147	-4 000	-4 323	-323	-176	4
6G Övriga tjänster	-20	-15	-8	7	12	-62
7D Övriga kostnader	-33	-35	-33	2	0	0
Summa Kostnader	-6 914	-6 500	-6 822	-322	92	-1
Netto	-745	0	-475	-475	270	-36

Nettokostnaden som i år blev 475 tkr brukar regleras i samband med bokslut och vi förutsätter att så blir fallet även 2016.

5.4.1.3 Investeringar

Vi redogör för budget, utfall och begäran om överfört anslag per enskilt objekt i bifogad bilaga.

5.4.2 Lokaler som resurs för verksamheten

Mål för 2016: Tekniska förvaltningen ska ha lokaler som är *ändamålsenliga* och uppfyller kraven på *god arbetsmiljö*.

PN/DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer och förväntade effekter	Status
DN	Programövergripande lokalförsörjningsplan	För programområdet samhällsbyggnad har det under 2016 tagits fram en programövergripande lokalförsörjningsplan. Planen beskriver nuläget och till viss del framtida lokalbehov och ligger till grund för det fortsatta arbetet med årligen reviderade lokalförsörjningsplaner som ska ligga till grund för investeringsprogrammen. För Tekniska förvaltningen har en arbetsgrupp bestående av verksamhetschefer och lokalstrateg från Lokalförsörjning och service bildats. Programrådets olika verksamheter samordnas av lokalstrateg och programekonom. Förväntade effekt: En strukturerad och långsiktig lokalförsörjningsprocess där programrådets behov av lokaler ska säkerställas samtidigt som ett effektivt lokalutnyttjande ska uppnås.	Pågående
DN	Eventuella lokalåtgärder för Tekniska förvaltningens lokaler och anläggningar på Aspholmen.	En förstudie över Tekniska förvaltningens lokaler och anläggningar på Aspholmen har genomförts av Örebroporten i samarbete med berörda verksamheter samt Lokalförsörjning och service. Förstudiens resultat beskriver hur fastigheten kan anpassas till ett modernt, yteffektivt och för verksamheterna funktionellt område. Prioriterade åtgärder är Rörverkstadens lokaler samt en ny spolplatta på området. Fastighetens framtida utformning kan komma att påverkas av arbetet med att ta fram ett planprogram för området Aspholmen. Under hösten har det genomförts ett antal workshops med områdets olika fastighetsägare under ledning av Stadsbyggnadskontoret. Dessa kommer att ligga till grund för planprogrammet. Förväntade effekter: Ett för verksamheterna funktionellt och yteffektivt område med god arbetsmiljö.	Pågående
DN	Redovisning av åtgärder och eventuell ombyggnation av lokaler i Stadsparken, Floragatan	Tekniska förvaltningens anläggning och lokaler i Stadsparken, Floragatan, är i stort behov av underhåll. Under hösten drabbades anläggningen av en vattenläcka vilket medfört att omklädningsrummen har sanerats och återställts till nyskick. En översyn av hela området har påbörjats av Mark och exploatering tillsammans med Lokalförsörjning och service. Planerade åtgärder ska redovisas under våren 2017.	Pågående

PN/ DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer och förväntade effekter	Status
		Förväntade effekter: En för verksamheten anpassad anläggning med god arbetsmiljö.	
DN	Nya kontorslokaler i centralt läge (Citypassagen)	Under 2016 har det genomförts en upphandling av förhyrning av kontorslokaler i centralt läge (Citypassagen). Ett hyresavtal avseende tre av fastighetens sju våningar har tecknats mellan Örebro kommun och Castellum. Totalentreprenör är PEAB och första spadtaget togs i december 2016. Våren 2019 beräknas kontorsfastigheten stå klar för inflyttning. De medarbetare som berörs är de som idag sitter i Stadsbyggnadshus 1. Förväntade effekter: Avsikten med upphandlingen är dels att stimulera nybyggnation av centrala kontorslokaler, dels att täcka kommunens behov av anpassade lokaler till ett förändrat arbetssätt som effektiviserar och främjar samarbete.	Pågående
DN	Vattenreservoar vid Glomman (Lyrans)	Tävlingen om gestaltningen av vattenreservoaren avgjordes under hösten och bidraget med arbetsnamnet Lyrans utsågs av juryn till vinnare. Byggstart under 2017. Förväntade effekter: Säkra upp den volym vatten vi behöver som buffert för att försörja den växande staden. Vi förnyar samtidigt anläggningen och underlättar åtkomst för underhållsåtgärder under drift.	Pågående

*) PN=åtagande från programnämnd/ÖSB, DN=åtagande från driftsnämnd

Särskilda utmaningar och önskvärda förutsättningar för att kunna fullfölja vissa uppdrag/åtaganden:

Lokalfrågorna blir under 2016 påverkade av att Tekniska förvaltningen har fått evakuera från Stadsbyggnadshus 1 under hösten på grund av en vattenläcka i huset. Vid årsskiftet flyttade verksamheten tillbaka och är nu på plats i Stadsbyggnadshuset igen. Evakueringen har under omständigheterna gått bra och skapar bra möjlighet att utvärdera och förbereda för ett mer aktivitetsbaserat arbetssätt inför flytten in i de nya lokalerna Citypassagen 2019. När det gäller lokalerna på Aspholmen var den ursprungliga tidplanen att beslut skulle tas om ombyggnation under 2016. Det är angeläget att beslut tas under 2017 då lokalerna inte uppfyller arbetsmiljömässiga- som verksamhetsmässiga krav.

5.4.3 IT som resurs för verksamheten

Mål för 2016: Tekniska förvaltningens IT-verktyg ska *effektivisera* arbetet med att *säkra tjänster av god kvalitet* till kommunens kunder och medborgare.

PN/DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer och förväntade effekter	Status
DN	Utveckling av systemstöd för schaktremitter och gräv tillstånd	En omstart är planerad med ett system från Göteborgs stad som är framtaget med EU-bidrag. Förväntade effekter: Få effektiv och sökbar hantering och dokumentation av ärenden som gäller schaktremitter och gräv tillstånd.	Pågående
DN	Utveckling av systemstöd för interna beställningar på Park och gata	Systemstöd för interna beställningar på Park och gata kommer att utvecklas inom ramen för samma tekniska plattform som felanmälsystemet DEDU. Förväntade effekter: Enklare att få överblick och följa upp beställningar och utförande.	Pågående
DN	Vidareutveckling av mobila kartverktyg för information och inventeringar i fält.	Mobila kartverktyg har tagits i drift men ständig utveckling pågår. För Vatten- och avloppsverksamheten finns en VA-karta att använda som stöd i fältarbete. En trädinventeringsapplikation finns framtagen och används. Parkeringsbevakningen använder en parkerings-app för enklare planering av arbetet. För gatuunderhållet är en app för bland annat snöröjning och sandupptagning under utveckling. Förväntad och uppnådd effekt: Snabbare och pålitligare arbete i fält.	Pågående
DN	Implementering av en eller flera e-tjänster på Park och gata	E-tjänst för ansökan om bidrag till enskilda utfartsvägar är driftsatt, samt ansökan om nyttoparkeringstillstånd för Foodtrucks. Förväntade effekter: Få in ansökningar digitalt och strukturerat för att underlätta hantering senare.	Slutfört
DN	Införande av StreetView-bilder för professionellt bruk till inventeringar och enkla inmätningar.	StreetView-bilder används som verktyg för underlag vid kundkontakter, för att undvika onödiga resor, underlag vid inventeringar av objekt i gaturum och parker etc. Ny fotografering av StreetView-bilder planeras till våren 2018. Uppnådd effekt: Bättre arbetsunderlag i allt från projektering och inmätning till inventering och informationsmaterial. Färre tjänsteresor, färre fältkontroller etc.	Slutfört
DN	Skapa en organisation med intressenter från verksamheten och Digitaliseringsavdelningen som tillsammans förvaltar rutiner och IT-system.	IT-direktören har fattat beslut om införande av en förvaltningsstyrningsmodell baserad på PM3 under hösten 2016. Införandet kommer att ske successivt under 2017. Förväntade effekter: Verksamheten och Digitaliseringsavdelningen får ett gemensamt arbetssätt som leder till att nyttoeffekten av verksamhetssystemen kan bibehållas och utvecklas.	Pågående

*) PN=åtagande från programnämnd/ÖSB, DN=åtagande från driftsnämnd

Särskilda utmaningar och önskvärda förutsättningar för att kunna fullfölja vissa uppdrag/åtaganden:

Beslut har fattas om att införa ett nytt system för gräv tillstånd, då blir det en särskild utmaning att säkra upp resurser för anpassning, drift, support och förvaltning av den nya lösningen. Den bygger på så kallad öppen källkod och är utvecklad av Göteborgs stad. Öppen källkod innebär att inga licensavgifter tas ut men därför finns inte heller en leverantör som kan ta ansvar för produktens utveckling över tid.

5.5 Medarbetare som resurs för verksamheten

Tekniska förvaltningen ska säkra verksamhetsuppdraget enligt reglemente: Medarbetare

Mål: Tekniska förvaltningen ska vara en *attraktiv arbetsplats* med *engagerade, trygga* och *kreativa* medarbetare som *trivs* på jobbet

Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall 2016
Riktade från programnämnd				
Hållbart medarbetarengagemang (HME) (GEH)				
– Totalt	72	73	öka	76
– Kvinnor	73	73	öka	79
– Män	72	73	öka	75
HME-index har ökat sedan förra årets mätning och är nu 76 (Örebro kommuns HME-index 79). Förvaltningen kommer att fortsätta arbeta för ett högre resultat och har exempelvis tagit fram en förvaltningsgemensam handlingsplan utifrån medarbetarenkäten där fokus bland annat läggs på att öka medarbetares motivation, engagemang och tillvaratagande av idéer.				
Andel timavlönade årsarbetare (procent, GEH)				
– Totalt	2	2	2	2
– Kvinnor	2	2	2	2
– Män	2	2	2	2
Andel timavlönade är i huvudsak anställda vid kommunens återvinningscentraler.				
Riktade från driftsnämnd				
Frisknärvaro (0-5 sjukdagar, max 3 tillfällen, procent)				
– Totalt	62	59	öka	66
– Kvinnor	55	51	öka	55
– Män	65	63	öka	71
Frisknärvaron är ett nytt sätt att mäta sjuk/frisk. Det är sålunda ett måttetal som får jämföras med värden framåt i tiden. 66 procent av medarbetarna har färre än 5 sjukdagar vid max tre tillfällen.				
Andelen medarbetare som varit utsatta för mobbning (procent)				
– Totalt	9	10	Minska	6
– Kvinnor	9	15	Minska	9
– Män	9	7	Minska	5
Andelen medarbetare som i medarbetarenkäten uppgett att de blivit utsatta för mobbning har minskat men förvaltningen strävar naturligtvis efter ett nollresultat. Samtliga medarbetare har under året genomfört en del 2 av bemötandebildningen, vilket bland annat syftar till att skapa förståelse och insikt i hur vi bemöter varandra på arbetsplatsen.				

Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall 2016
Andelen grönt, gult och rött i checklista för systematiskt arbetsmiljöarbete (procent) Bedömning saknas. Checklistorna har inte sammanställts på förvaltningsnivå utan endast på verksamhetsnivå.	76 grönt 17 gult 7 rött	83 grönt 11 gult 6 rött	>85 % grönt < 10 % gult < 5 % rött	-
Kommentarer till indikatorernas utfall:				
Indikator ”Antal anställningar/platser i nya sysselsättningsåtgärder” (GEH) är borttagen ur uppföljningen, i enlighet med beslut fattat av Kommunfullmäktige (§ 198, 2016-06-15).				

PN/DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer och förväntade effekter	Status
Arbetsmiljö och hälsa			
DN	Översyn av förslaget kring nya kontorslokaler i centralt läge gentemot förvaltningens lokalbehov.	Under hösten har en arbetsgrupp startats med representanter från alla förvaltningar som är berörda för att säkerställa förvaltningarnas behov. En styrgrupp med förvaltningscheferna är också startad. Under hösten har alla berörda medarbetare blivit inbjudna på kick-off för projektet för att alla ska få en gemensam målbild. Förväntade effekter: samordna behoven så att respektive förvaltnings lokalbehov kan tillgodoses där så är möjligt.	Pågående
DN	Webbaserad arbetsmiljöutbildning för samtliga chefer	Vid årsavstämningen har 95 procent av cheferna (37 av förvaltningens 39 chefer) blivit arbetsmiljöcertifierade, vilket innebär att de klarat ett webbaserade kunskapsprov i arbetsmiljö. Förväntade effekter: säkra chefernas kunskaper inom arbetsmiljöområdet.	Pågående
DN	Säkra förvaltningens arbete med det systematiska arbetsmiljöarbetet.	För att stärka arbetet med det systematiska arbetsmiljöarbetet samordnas uppdraget med kvalitetsledning inom kvalitetsledartjänsten. Bland annat har ett årshjul för systematiskt arbetsmiljöarbete på förvaltningsnivå tagits fram. Förvaltningens årshjul baseras på det kommunövergripande årshjulet och är även anpassat till förvaltningens ”Förstärka årsprocess” för att skapa en tydlighet i verksamheterna. Ett arbete med att implementera årshjulet i den nya samverkansorganisationen, från skyddskommitté ner till medarbetare, kommer att fortsätta under 2017. Förväntade effekter: Främja hälsa, förebygga ohälsa och olycksfall och uppnå en tillfredsställande arbetsmiljö.	Pågående
DN	Implementering och utbildning av nytt samverkansavtal	Förvaltningens ledningsgrupp och samverkansgrupp har under året deltagit i seminarium om det nya samverkansavtalet. I maj genomfördes också en chefsdag för alla chefer med tema samverkan och arbetsmiljö. Sedan april månad har förvaltningen inrättat en samverkansgrupp för hela Tekniska förvaltningen,	Pågående

PN/ DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer och förväntade effekter	Status
		vilken även fungerar som förvaltningens skyddskommitté. Lokala samverkansgrupperna som tidigare fanns på verksamhetsnivå har tagits bort. Under hösten infördes även två lokala arbetsmiljögrupper inom förvaltningen. En för medarbetare i förvaltningens lokaler på Aspholmen och en för medarbetare i Stadsbyggnadshus 1. Förväntade effekter: Tydligare arbetssätt kring samverkansfrågor så att rätt frågor tas upp i rätt forum. Ökad delaktighet och dialog utifrån intentionen i samverkansavtalet.	
DN	Bevakning av övertidsuttaget	Bevakning av övertiden sker inom respektive verksamhet. Park och gata är den verksamhet som påvisar ett högre övertidsuttag. I verksamheten förekommer ett högre övertidsuttag under vinterhalvåret i samband med vinterväghållning. Som en åtgärd för att minska övertiden inom Park och gata har beredskapen fördelats på fler personer vilket gör att övertiden fördelar på fler. Förväntade effekter: säkerställa att gällande lagstiftning följs samt att medarbetarnas inte arbetar för mycket.	Pågående
DN	Genomförande och analys av medarbetarenkät 2016.	En förvaltningsövergripande handlingsplan utifrån resultatet av medarbetarenkäten är framtagen. Samtliga verksamheter har dessutom tagit fram handlingsplaner för sin respektive enheter. Uppnådd effekt: bevara styrkor och utveckla andra områden utifrån resultatet för att skapa en bra arbetsmiljö och arbetsklimat för medarbetarna.	Slutfört
Örebro kommuns varumärke			
DN	Internt varumärkesarbete för att tydliggöra förvaltningens uppdrag och mål för medarbetarna.	Förvaltningens arbete med en ”Förstärkta årsprocessen” har fortsatt att utvecklas under året. En mall och ett arbetssätt kring aktivitetsplaner togs fram i början av 2016 och flera av förvaltningens verksamheter har arbetat aktivt med aktivitetsplaner i sina enheter/grupper. Utvecklingsarbetet kommer att fortsätta under 2017. Förväntade effekter: skapa en delaktighet, engagemang och förståelse hos medarbetarna för sina arbetsuppgifter och roll på förvaltningen.	Pågående
Lönebildning			
DN	Lokal lönebildning	Verksamheterna har arbetat med olika verktyg och aktiviteter för att rekrytera och behålla medarbetare. Förvaltningen har ambitionen att koppla lönebildningen mot kompetensförsörjning. Förväntade effekter: Rekrytera och behålla medarbetare.	Pågående
Kompetens- och ledarförsörjning			
	Säkerställa arbetssätt för uppföljningssamtal i samband med introduktion samt avslutningssamtal	<u>Introduktion av nya medarbetare</u> Tekniska förvaltningen arbetar numera i en process: ”Introducera en ny medarbetare”. Processen ska	Slutfört

PN/ DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer och förväntade effekter	Status
		<p>säkerställa att nya medarbetare på förvaltningens snabbt och smidigt ska komma in i jobbet genom en effektiv, strukturerad och välplanerad introduktion. Processens resultat kommer att följas upp genom att den nye medarbetaren och dennes chef får fylla i ett webbformulär med frågor kopplat till introduktionens ändamålsenlighet.</p> <p>Förväntad effekt: Introduktionen ska bidra till att nya medarbetare snabbt och smidigt kommer in i jobbet, får ett positivt första intryck av arbetsplatsen och snabbt blir en effektiv medarbetare.</p> <p><u>Avslutningssamtal</u> Tekniska förvaltningen arbetar numera i en process: ”Avsluta en anställning”. Processen ska säkerställa att arbetsgivaren systematiskt genomför, dokumenterar och analyserar avslutssamtal i syfte att utveckla och förbättra sin verksamhet ur ett arbetsgivarperspektiv. Processens resultat kommer att följas upp genom att aktuell chef för en avslutad anställning får fylla i ett webbformulär med frågor kopplat till avslutssamtalets ändamålsenlighet.</p> <p>Förväntad effekt: Arbetsgivaren hittar möjligheter till att förbättra och utveckla verksamheten. Tillvaratagande av erfarenheter och synpunkter i arbetet med att bli en mer attraktiv arbetsgivare.</p>	
	Inom programnämnd Samhällsbyggnad tas en förstudie fram rörande ansökan av EU-medel för att arbeta kring dokumentation av kompetensöverföring. Arbetet kommer innefatta samtliga förvaltningar inom programområdet. Beslut tas i Samhällsbyggnads programutvecklingsgrupp processutvecklingsgrupp (PUG) i början av året.	Då utlysningen inte matchade med projektiden är utvecklingsarbetet vilande. Vissa delar som rör kompetensförsörjning kommer under 2017 och framåt att ingå i kvalitetsledarnas gemensamma handlingsplan som fastställs av PUG.	Ej påbörjat
DN	Fortsatt arbete med att implementera medarbetarplattformen (med workshopmaterial)	Arbetsgrupperna inom förvaltningen har implementerat medarbetarplattformen på respektive APT. Mallar för utvecklingssamtalen används och har tagits emot positivt av medarbetarna. Uppnådd effekt: trygga, kreativa och engagerade medarbetare bidrar till ett väl utfört arbete.	Slutfört
DN	Fortsatt arbete med kompetensförsörjningsplaner	Kompetensförsörjningsplan för hela förvaltningen är framtagen. Uppnådd effekt: Säkrar att förvaltningen har rätt kompetens för att kunna utföra våra uppdrag samt utveckla verksamheten och kvaliteten.	Slutfört
DN	Utbildning samtliga chefer: ”Sveriges viktigaste chefsjobb”	Utbildningen för cheferna på förvaltningen fortsätter under 2017.	Pågående

PN/ DN*	Uppdrag/åtagande	Kommentarer och förväntade effekter	Status
		Förväntade effekter: attrahera, behålla chefer och stärka ledarskapet.	
	Implementera nya mallar för uppföljning av chefernas utveckling och resultat	Ingår i utbildningen "Sveriges viktigaste chefsjobb". Implementering sker efter slutförd utbildning. Förväntade effekter: attrahera, behålla chefer och stärka ledarskapet	Pågående
Bemanningsstrategiskt arbete			
DN	Arbeta med aktiviteter för att rekrytera och behålla personal	Vatten och avlopp, som är den verksamhet som under året haft svårast att tillsätta tjänster på grund av stor konkurrens på den öppna marknaden. Verksamheten har arbetat med olika aktiviteter för att attrahera medarbetare. Läs mer kapitel 5.2.2. En kompetensstege har använts inom både Vatten och avlopp samt Park och gata. Förväntade effekter: säkerställa en tillräcklig bemanning för att kunna utföra verksamhetsuppdraget.	Pågående
Jämställdhet och ickediskriminering			
DN	Jämställdhet och ickediskriminering	Förvaltningen har under hösten påbörjat ett arbete med att se över lämpliga indikatorer inom området jämställdhet- och ickediskriminering. Ett större utvecklingsarbete kring perspektivet jämställdhet- och ickediskriminering fortsätter under år 2017. Förväntade effekter: ökad trygghet och ett bra arbetsklimat för förvaltningens medarbetare. Jämlik arbetsplats. En arbetsplats fri från våld och hot.	Pågående

*) PN=åtagande från programnämnd/ÖSB, DN=åtagande från driftsnämnd

Särskilda utmaningar och önskvärda förutsättningar för att kunna fullfölja vissa uppdrag/åtaganden:
<p>Svårt läge med att rekrytera ingenjörer/projektledare inom Vatten och avlopp samt Park och gata, skapar svårigheter att leverera på de investeringar som är beslutade att genomföras. Trots att flertalet insatser genomförs med ett brett spektra av målgrupper så kvarstår flera vakanser.</p> <p>Utmaning att locka fler kvinnliga sökande på lediga tjänster inom flera av verksamheterna inom förvaltningen. Här kan ytterligare stöd behövas i rekryteringsprocessen.</p>

5.6 Bidrag till kommunens fokusområden, medborgardialog, brukarmedverkan och sociala investeringar

5.6.1 Förenkla – förnya - förbättra

- Park och gata har förenklats och förbättrat rutiner kring schaktremisser och infört ett digitaliserat arbetssätt för detta. Arbetssättet ska generera förbättrad, förebyggande kommunikation till berörda kunder inför, under och efter gatuarbeten.
- Projektstyrningsmodellen Projektil har införts på Projektledningsenheten inom Park och gata, vilket kommer att förbättra kvaliteten för projektstyrning.
- Park och gata har infört sopsaltning på gång- och cykelvägar, vilket förbättrat vinterväglaget för medborgarna.
- Park och gata har förbättrat renhållningen i city under kvällar och helger.
- Park och gata har förändrat sin organisation genom att bland annat utöka tjänster och förbättra arbetsrutiner. Arbetet har inneburit att arbetsmiljön upplevs bättre och servicen till medborgarna har förbättrats genom snabbare och säkrare återkoppling på exempelvis felanmälanens ärenden.
- Fordon har påbörjat arbetet med ett nytt fordonssystem för uppföljning av körsträckor och drivmedelsförbrukning för kommunens fordonspark, vilket kommer att förenkla, förnya och förbättra hanteringen.
- Vatten och avlopp har börjat införa fjärravläsning av mätare i större fastigheter, vilket förenklar för de kunder som vill ta del av mätarens information för att aktivt följa och påverka fastighetens vattenförbrukning. I samband med Avfallsverksamhetens avtalsförnyelse för avfallshämtning, har Vatten och avlopp möjliggjort montering av utrustning för fjärravläsning i sopbilarna.
- Avfall har infört fastighetsnära avfallsinsamling med optisk sortering, vilket förenklar och förbättrar medborgarens möjlighet till avfallssortering.
- Avfall har möjliggjort budning av grovavfall, vilket förenklar och förbättrar medborgares möjlighet till att lämna saker för återbruk.
- För att förenkla och förbättra servicen till kommunens verksamheter erbjuder Combud inom Fordonsverksamheten fordonstvätt till verksamheterna som använder kommunens personbilar.
- Avfall har förnyat och förbättrat skyltningen på återvinningscentralerna för att förenkla avfallssorteringen för medborgaren.

5.6.2 Intern kontroll

För att kvalitetssäkra nämndens interna kontroll har förvaltningen implementerat internkontrollen i den "Förstärkta årsprocessen". Internkontrollen lyftes bland annat in i "Ledningens genomgång" som genomfördes med förvaltningens ledningsgrupp under hösten. Då gjordes en avstämning och analys av åtgärder från både årets internkontrolltillsyn (Tn 1819/2016) och tidigare års interkontrolltillsyner för att säkerställa att alla åtgärder har omhändertagits. Årets riskanalys genomfördes därefter med avstämningen som bakgrund. Eventuellt kvarvarande åtgärder samt de tillsynsmoment som beslutats inför nästkommande år läggs in i ledningsgruppens handlingsplan, som följs upp löpande under året.

5.6.3 Genusredovisning

- All statistik ska i den mån det är möjligt redovisas könsuppdelat.
- Tekniska nämndens genderbudget för 2016 analyserade Återvinningscentralerna ur ett jämställdhetsperspektiv. Underlaget för analysen var en NKI-undersökning som genomfördes av 230 besökare på återvinningscentralerna. Se bilaga 4.
- Park och gata har infört avgiftsfria offentliga toaletter, vilket inneburit att medborgarna har tillgång till offentliga toaletter på lika villkor.

5.6.4 Insatser för jobb och social sammanhållning

Några exempel på hur förvaltningen har arbetat med jobbinsatser:

- Enheten Arbetsmarknad inom Park och gata har tagit hjälp av praktikanter från "Förvaltningen för utbildning, försörjning och arbete" till renhållning, parkskötsel och andra servicetjänster. Detsamma gäller för kontroll och rensning av övergivna cyklar i centrum samt grönyteskötseln av de västra stadsdelarna.
- Fordon har erbjudit praktik och arbete för människor som på olika sätt står utanför arbetsmarknaden.
- Service och reparationer av kommunens tjänstecyklar har utförts av "Förvaltningen för utbildning, försörjning och arbete" på uppdrag av Fordon.
- Tre ideella organisationer, "Bra & Begagnat", "Röda Korset" och "Myrorna" bemannar Åternyttan i Mellringe, vilket skapar fler arbetstillfällen

5.6.5 Medborgardialog och brukarmedverkan

- Park och gata har under året utfört medborgardialog kring Tybbleparken och delar av parken har redan åtgärdats enligt förslag utifrån medborgardialogen. Tekniska nämnden har beslutat om att en ny medborgardialog ska göras kring Saxons park, Brickebacken.
- Enheten Vagnpark inom Fordon har infört ett nytt arbetssätt för fysiska kundmöten och utför dialogmöten hos verksamhetens kunder för att säkerställa verksamhetens behov av fordon.
- Avfallsverksamheten genomför kunddialoger för att kunna påverka en beteendeförändring hos medborgarna så att förhoppningsvis avfalls-sorteringen ska öka. Under året har det förts dialog med cirka 450 villaägare samt cirka 250 hushåll i flerfamiljsboende kring deras upplevelse av systemet för utsortering av matavfall samt vilka eventuella förbättringsområden man ser. Vidare har det startats ett samarbetsprojekt med ÖBO kring studenter och deras möjligheter och vilja till avfallssortering initierats. Projektet omfattar cirka 500 studenter och dialog med dessa kommer att genomföras vid flera tillfällen under projektets gång.
- Park och Gata har daglig kontakt med stadens medborgare genom telefon, e-post, felanmälan och personliga möten. Detta ger en direkt feedback om hur verksamheten fungerar eller inte. Dialogen med medborgarna påverkar hur det offentliga rummet utformas och underhålls.

5.6.6 Sociala investeringar

Förvaltningen har inte arbetat med sociala investeringar under året. Ett utvecklingsarbete för 2017 är att tillsammans med andra förvaltningar identifiera möjliga projekt.

6 Fem år i sammandrag

Fem år i sammandrag	2012	2013	2014	2015	Utfall 2016
Antal invånare Örebro kommun					
– Totalt	138 952	140 599	142 517	144 200	146 105
– Kvinnor	70 802	71 467	72 351	73 162	74 018
– Män	68 150	69 132	70 166	71 038	72 087
Antal tillsvidareanställda, årsarbetare					
– Totalt	390	402	427	465	361
– Kvinnor	117	119	119	138	94
– Män	273	283	308	327	267
IT och förvaltningskontor Samhälle och miljö flyttades till kommunstyrelseförvaltningen jan 2016.					
Antal visstidsanställda, årsarbetare					
– Totalt	53	46	28	31	31
– Kvinnor	22	14	9	7	4
– Män	31	32	19	24	27
Sjukfrånvaro i procent av arbetstiden					
– Totalt	3,6	4,1	3,9	5,2	5,5
– Kvinnor	4,2	5,0	5,4	7,1	7,3
– Män	3,3	3,7	3,2	4,4	4,9
Korttidsfrånvaro dag 1-14, sjukdagar per anställd (procent)					
– Totalt	5,6	5,9	5,6	5,5	7,1
– Kvinnor	6,3	7,2	6,4	5,9	10,9
– Män	5,2	5,3	5,3	5,4	5,9
Antal balansräkningssenheter	2	2	2	2	2
Antal klagomål/synpunkter	1 057	985	1 058	1339	1406
Andel klagomål hanterade av Servicecenter (procent)	18	8	9	12	9
Park och gata					
Gator/vägar i Örebro (km)	424	418	448	459	461
Gång och cykelvägar i Örebro (km)	219	232	243	278	279
Försäkringsskador (antal)	75	85	85	79	73
Parkmark, invånare/m²	79	78	77	75	73
Paradgräsytor (procent)	0,2	0,2	0,19	0,2	-
Bruksgräsytor (procent)	34,6	34,8	41,95	38,8	-
Slaghacksytor (procent)	20,5	21,0	21,3	23,2	-
Ängsytor (procent)	4,9	4,5	4,16	4,4	-
Naturgräsytor (procent)	33,1	32,9	32,4	33,5	-
Övriga parkytor (procent)	33,1	32,9	52,65	55,8	-
Kommentar: Ingen mätning är gjord för de indikatorer som redovisar ytor. Indikatorerna kommer att tas bort från och med 2017.					

Fem år i sammandrag	2012	2013	2014	2015	Utfall 2016
Fordon					
Kommunens inköpta volymer av drivmedel (tkr)					
– Totalt	14979	14190	14013	13329	12849
– Bensin	1 704	1 937	1 746	1492	1174
– Biogas	2 201	2 547	3 151	3753	3994
– Diesel	10 375	9 250	8 879	7500	6706
– HVO100	-	-	-	-	653
– Ecopar	-	-	-	432	195
– Etanol	699	456	237	152	127
Kommunens drivmedelskostnader går konstant nedåt vilket är mycket positivt. Fördelningen av kostnaden mellan de olika drivmedlen går i linje med våra övergripande mål: – Biogas och HVO100(fossilfri diesel) ökar. – Bensin, diesel och etanol minskar.					
Avfall					
Matavfall till rötning (ton)	7 260	7 475	7 949	8 388	8 935
Hushållsavfall till förbränning (ton)	23 160	22 923	22 761	22 490	22 786
Vatten och avlopp					
Antal avloppsstoppar, (stycken)	35	38	56	42	65
Antal vattenläckor (stycken)	59	88	75	63	98
Ledningslängd (km)	1 727	1 733	1762	1819	1843

Bilagor

Bilaga 1 Driftnämndens uppdrag och organisation

Uppdrag enligt reglemente

Tekniska nämnden ingår i programområdet Samhällsbyggnad.

Tekniska nämnden äger och förvaltar gator, vägar, torg, parker och annan allmän platsmark samt sina egna specialfastigheter för vattenverk, avloppsverk och avfallsverk. Tekniska nämnden är väghållare hos kommunen samt fullgör de trafikuppgifter som avses i lagen (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor (trafiknämnd) med ansvar även för trafiksäkerhetsfrågor (trafiksäkerhetsnämnd). Tekniska nämnden ansvarar för:

- Kommunens uppgifter enligt lag i fråga om parkeringstillstånd för rörelsehindrade samt flyttning av fordon i vissa fall.
- Kommunens uppgifter för kommunens vatten- och avloppsanläggning samt för avfallshanteringen.
- Kommunens fordon.

Tekniska nämnden ska verka för att reformera det kommunala regelbeståndet inom sitt verksamhetsområde. Tekniska nämnden har inom sitt verksamhetsområde ett arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar. Tekniska nämnden ansvarar inom sitt kompetensområde för att arbeta för en långsiktigt hållbar utveckling i Örebro kommun genom de tre dimensioner ekologiskt hållbart, socialt hållbart och ekonomiskt hållbart.

Den 14 december 2016 tog Kommunfullmäktige ett beslut om ett tillägga i Tekniska nämndens reglemente (§ 315 Utbyggnadsplan för bredband i Örebro kommun, 2016-2017, Ks 1127/2016): Tekniska nämnden äger och ansvarar för utbyggnaden av infrastrukturen, i form av tomrör, för att möjliggöra utbyggnation av stamnät.

Driftnämndens egna styrregler

Chef med ekonomiskt ansvar

Chef med ekonomiskt ansvar ansvarar för att verksamheten bedrivs inom tilldelad budgetram och enligt de mål och riktlinjer som Tekniska nämnden fastställt. Chefen ska vid anad budgetavvikelse vidta åtgärder för att säkra upp att tilldelad budgetram hålls. Om budgetavvikelse anas trots planerade och vidtagna åtgärder ska detta snarast rapporteras till förvaltningschef och nämnd.

Driftnämndens resultatbedömning av enheterna

Det ekonomiska resultatet för våra balansräkningsenheter Vatten och avlopp samt Avfall avräknas i sin helhet mot skulden till abonnenterna respektive det egna kapitalet. Fordonsverksamhetens resultat och resultatet för vinterväghållning ”skrivs av” i samband med bokslut. Övriga verksamheters resultat förs över till nästkommande år enligt samma spelregler och bedömningsgrunder som gäller Tekniska nämnden enligt Kommunfullmäktige beslutad övergripande strategier och budget 2017 med plan för 2018-2019.

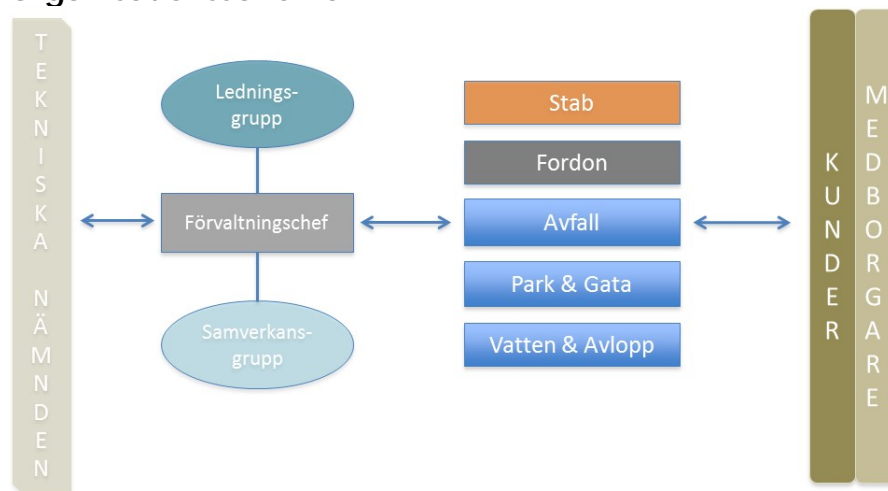
Delegation

Chefer inom Tekniska förvaltningen följer av Tekniska nämnden fastställd delegationsordning.

Verksamhetsplanering och uppföljning

Den ”Förstärkta årsprocessen” är en utökad process inom Tekniska förvaltningen utifrån Örebro kommuns styr- och uppföljningsmodell. I processen ingår förutom verksamhet- och budgetprocessen även förvaltningens planering och uppföljning kring miljö, arbetsmiljö, kontroll och revisioner. Samtliga delar integreras i ett årshjul för att få ett tydlig systematiskt arbetssätt, styrning, planering och uppföljning.

Organisationsschema

Tekniska nämnden ingår i Programnämnd Samhällsbyggnad. Verksamheterna Avfall, Park och gata samt Vatten och avlopp ger service direkt till medborgaren. Fordon ger intern service till alla Örebro kommuns verksamhetsområden. Staben ger intern service till Tekniska förvaltningen.

Under 2016 har IT och förvaltningskontoret Samhälle och miljö gått över till nya kommunstyrelseförvaltningen.

Bilaga 2 Resultat- och balansräkningar för Avfalls- och VA-verksamheterna 2016

Separat dokument

Bilaga 3 Investeringstabeller

Separat dokument

Bilaga 4 Genderbudget - återvinningscentralerna

Separat dokument